

брой 1 (год. 16) април, 2020

АМВОН

Списание на храм „Св. Атанасий“ гр. Варна

популяризират добрите практики в областта на извънкласните дейности по православно християнство сред

педагогическите специалисти от цялата страна. С благословението на Негово Високопреосвещенство Варненския и Великопреславски митрополит Йоан участие взе иконом Василий Шаган, който бе избран за председател на комисията, оценяваща представените практики. Чрез доклади и презентации учителите представиха осъществените дейности на групите, като нагледно формирани нагласи в учениците и перспективите в обучението по религия.

На 6 март 2020 г. – първата акатистна вечер, посветена на Богородица, Негово Високопреосвещенство

Варненският и Великопреславски митрополит Йоан посети старинен храм „Свето Успение Богородично“. Малкото повечерие се отслужи от председателя на старинния храм иконом Теодор Стойчев, заедно с митрополитския дякон Любомир Георгиев. Архиреят със сборна група от свещеници и клиросни певци изпяха антифонино Богородичния канон, след което Негово Високопреосвещенство прочете първата статия от Богородичния акатист. Благолепният храм бе изпълнен с богомолци.

Епархийското ръководство на Варненската и Великопреславска света митрополия проведе благотворителна кампания за набиране на средства за подпомагане пострадалите при взрива на жилищен блок в квартал „Владиславово“. Събраната сума възлезе на петнадесет хиляди лева, част от които дарени от светата митрополия, а останалите – събрани от поставените за целта каси във всички православни храмове на града.

ЕНОРИЙСКИ НОВИНИ

С камбанен звън бе дадено началото на тържествата в старата митрополитска църква на Варна **на 18 януари** – деня на Свети Атанасий. Негово Високопреосвещенство Варненският и Великопреславски митрополит Йоан възглави светата Литургия в Божия дом, посветен на св.

Атанасий Александрийски. С митрополита служиха архимандрит Прокопий, ставр. ик. Славчо Проданов, ставр. ик. Дончо Александров, ставр. ик. Петко Минчев, ставр. ик. Добромир Георгиев, ик. Божидар Янакиев, ик. Теодор Стойчев, дяк. Любомир Георгиев и множество духовници от епархията. В началото на службата Негово Високопреосвещенство пострига трима нови четци, които бяха въведени в първата степен на свещенството.

Във връзка с честването на храмовия празник, бяха изографисани и поставени нови икони с внушителни размери – 190 см на 63 см. Те са във византийски

стил, който съответства на иконостасните икони и останалите, намиращи се в храма. Дело са на иконописците Младен и Катя Костадинови, а средствата за изписването им са събрани от дарители от енорията при храма. По инициатива на председателя – ставр. ик. Дончо Александров и църковното настоятелство на южната стена бяха поставени образите на светиите, свързани с града и Българската църковна история, а именно: св. Андрей, св. Кирил, св. Методий, св. Климент Охридски, преп. Йоан Рилски, св. прмчк Прокопий Варненски, св. Серафим Собо-

лев (Софийски). Като последният е пряко свързан с храм „Св. Атанасий“ с посещенията и служенията си в него. На северната стена са ликовете на: св. равноапостолна мироносица Мария Магдалена, св. Константин, св. Елена, св. вмчца Марина, св. вмчца Екатерина, св. вмчца Варвара и св. свщмчк Харалампий.

На 7 март 2020 г. Тодоровден, Негово Високопреосвещенство Варненският и Великопреславски митрополит

Йоан отслужи първата от началото на светата Четиридесетница Златоустова света Литургия в храм „Свети Атанасий“. Заедно с Архирея съслужи председателят на

храма ставрофорен иконом Дончо Александров, именниците иконом Теодор Стойчев и иконом Божидар Янакиев, протойерей Ясен Шинев и митрополитския дякон Любомир Георгиев. Водената от певеца Тодор Тодоров сборна група от клиросни певци, украсиха благолепния храм с песнопения от ранното утро на празничния ден. Припомняйки чудото, чрез което било предотвратено желанието на император Юлиан Отстъпник християните да нарушат поста си, енориашите при храма бяха подготвили коливо, което Митрополит Йоан освети след края на светата Литургия.

Дарения за храма:

BIC COD: STSABGSF

IBAN: BG 49STSA930000104501152

„Банка ДСК“ ЕАД клон Варна

Посетете интернет страницата ни: www.sv-atanasii-varna.org

„АКО ПЪК ХРИСТОС НЕ Е ВЪЗКРЪСНАЛ, ТО ПРАЗНА Е НАШАТА ПРОПОВЕД, ПРАЗНА Е И ВАШАТА ВЯРА (1КОР.15:14)

Протоиерей Глеб Каледа

„Христос воскрес!“ — „Воистину воскрес!“ — разнася се днес тържественият поздрав по нашите храмове, в манахските обители, в домовете ни.

Възкресение Христово – това е личен опит на православния християнин. Той е в ликуващото богослужение на Пасха, в Тайнството Евхаристия, в причастяването с Тялото и Кръвта на Господа наш Иисуса Христа и в много други неща.

Твърдата увереност, че Христос възкръсна, даде сила на апостолите да проповядват Христа Възкръсналия по цял свят, сред различни страни и народи. А те бяха здраво стъпили на земята хора, реалисти, привикнали към тежък физически труд, рибари.

На съмняващия се апостол Тома, Христос показа ръцете Си с раните от гвоздеите и прободените Си ребра и Му заръча: „Не бъди невярващ, а вярващ“ (Иоан.20:27). „Отговори Тома и Му рече: Господ мой и Бог мой! Иисус му казва: Тома, ти повярва, защото Ме видя; блажени, които не са видели, и са повярвали“ (Иоан.20:28–29).

Именно на тях- невидялите, но повярва-

лите, им се дава духовно –опитното сърдечно познание за Възкръсналия Господ и победата на Живота над смъртта, духовното постигане на Евхаристията, което е по-важно от всякакви рационални и други разсъждения.

Днес има много невярващи и това са тези, които се опитват да обяснят всичко в живота от позицията на своя ограничен и греховен опит; тези, на които Бог пречи да живеят според страстите и гордостта си. А за християнина са важни не доказателствата на рационалната наука, а свидетелствата на неговото сърце, на духовния му опит, на неговия живот.

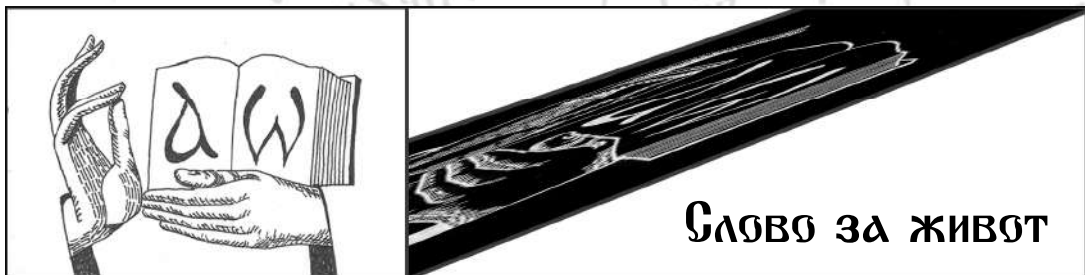
И днес, в деня на Пасха- победата на Христос над смъртта, приветствайки се един друг с „Христос воскрес!“, да забравим нашите мирски, суетни скърби и да се възрадваме за Възкръсналия Господ! Да бъде в сърцата ни радостта съвършена, за да не ни я отнеме никой. И когато ни споходи униние, да си спомним, че Христос

възкръсна!

Христос воскресе, братя и сестри!

Превод от руски език: Валя Марчелова

СЛОВО ЗА ЖИВОТ

ПРЕДСМЪРТНИЯТ ВЪЗГЛАС НА ХРИСТОС

Х. Караколис

Горед Евангелието от Марк, Господ изпусна духа Си, „като издаде висок глас“ (Марк 15:37). И веднага след това „стотникът, който стоеше срещу Него, като видя, че Той, след като извика тъй, издъхна, каза: наистина Тоя Човек е бил Син Божий“ (Марк 15:39). Как е възможно човек да повярва в Божествеността на Господ, само като чува предсмъртния му възглас?

За да разберем значението на този силен вик на умиращия Христос, сме длъжни да поставим под внимание следните факти: разпънатите, особено след няколко часа на кръста, изпитват огромно изтощение. Това се случва заради загубата на кръв, постоянната силна болка и в голяма степен заради положението на ръцете, които понесат основната тежест на човека, докато останалата маса, с огромно усилие бива удържана от краката. Това положение не позволява на гръдния кош лесно да се сви-

ва и разширява и в резултат на това, нормалното дишане се затруднява.

Когато разпънати на кръст се умори и не може да поддържа тялото си с помощта на краката, се задушават. Затова в Евангелието е казано, че римските войни са „пребили пищелите“ (Йоан 19:32) на двамата разбойници, които били разпънати заедно с Христос, за да ускорят тяхната смърт и навреме да успеят да свалят телата от кръстовете. По този начин висящите им тела не

биха опетнили светостта на следващия ден събота, който съвпада и с празника Пасха.

Неимоверно трудно му е било на разпнатия на кръст да диша, а да говори - още по-сложно. Затова да издадеш силен вик в часа на смъртта си от медицинска гледна точка е

невъзможно.

Можем уверено да кажем, че римският стотник е бил свидетел и на други разпвания, защото в онази епоха често се е използвала такава присъда за престъпници,

които не са били римски граждани. Съответно и изпълнението им е било извършвано от римски войници.

Позовавайки се на всичко, казано по-горе, можем да сме сигурни, че стотникът за първи път вижда разпнат и изтощен човек, който полага огромни усилия, за да диша и въпреки това преди смъртта си издава гръмогласен вик, побеждавайки всички естествени закони. За високия възглас на Христос се говори основно в Евангелието от Марк, но също и в две други Евангелия. Този факт свидетелства за силата и властта на Христос даже в този момент, когато може да помислим, че Той е в крайна степен на слабост. Смъртта на Господ не е поражение, а триумф! Това е завършек на Неговата мисия, р е ш а в а щ момент за спасението на човешкия род.

До признанието на стотника в Евангелието от Марк, Христос не се е именувал Син Божий. Единствено

изключение прави евангелистът в началото на повествованието си. Това признават и демоните чрез устата на обсебените, доколкото те, бидейки мислещи същества, знаят кой всъщност е Исус.

Самият Христос приема името „Син Божий“ по време на разпита Си, проведен от първосвещениците. Това се явява и причина за смъртната присъда - богохулство. Но евангелист Марк не споменава никого друго освен стотника, който да е осъзнал и произнесъл на глас тези велики слова. Даже апостол Петър, съгласно Евангелието от Марк, признавайки, че Исус е Христос,

не допълня тази фраза с думите „Син Божий“, както това се случва в по-известния вариант от Евангелието от Матей.

Разбира се, това, че в Евангелието от Марк съществува само един човек, който признава Божествеността на Христа, не е случайно. Ала и стотникът не Го нарича „Син на Единния Бог“, а само „Син Божий“ заради езическия светоглед през тази епоха, тъй като всеки човек, притежаващ многостранни способности и сили, можело да бъде наречен „божествен“ и да бъде му признат божествен произход.

Известно е, че в древногръцката и в римската религии са съществували множество митове за хора с предполагаем божествен произход: Херакъл, Асклепий,

Ахил, даже Александър Велики, Август, Аполоний Тиански и други.

Независимо от това, което е имал предвид стотникът, християнинът, четящ Евангели-

ето, разбира, че римски офицер, макар неосъзнато, казва истината и признава Божествеността на Христа. Това признаване открива Евангелието за езичниците, представени в лицето на стотника, които с готовност приемат христологическия догмат на Църквата, за разлика от иудеите, които през цялото Евангелие от Марк, а и в другите три Евангелия, продължават да отхвърлят Христос.

Превод от руски език: Теодора Цакова

Богословски размисли

ЗА СВЕТИЯ ДУХ

Отличителни понятия за Духа, съобразно учението на Писанието

Св. Василий Велики

Да изследваме сега какви са общите ни понятия за Духа – събрани от Писанието и взети от ненаписаното предание на отците. Първо, кой, като чуе за Духа, няма да се ободри душевно и няма да издигне мисълта към Височайшето Естество? Защото Той се нарича „Дух Божий“ (Мат. 3:16), „Дух на истината, Който от Отца изхожда“ (Йоан 15:26), „правия Дух“, „Властният Дух“ (Пс. 50, 12, 14).

Светият Дух е главното и собствено Негово име. С предимство пред всяко друго, то е наименованието на нещо безплътно, чисто невеществено и несложно. Затова и Господ в беседата с жената, която мислела, че на Бог трябва да се покланят на определено място, я поучава, че безтелесното е безгранично и казва: „Бог е Дух“ (Йоан 4:24). Затова, като чуваме думата „Дух“, не можем да си представим естество, което

е ограничено или подлежи на изменения или въобще прилича на твар, а простирайки се с мисли към Най-високия, трябва да си представим същност умна, безкрайна по сила, безгранична по величие, неизмерима с времена или векове, неизчерпваща богатата си.

Към Духа Светаго е обърнато всичко, което има нужда от осветение, Него жаелае всичко, което живее добродетелно, оросявано като че ли с Неговото вдъхновение и подпомагано за достигане на собственото за себе си и на естествения край. Той усъвършенства другите,

а Сам не се нуждае от нищо; Той живее без възобновяване на силите Си, а е Подател на живота; Той не израства чрез прибавяне, а е цял, крепък и вездесъщ. Той е начало на освещението, мисловна светлина, която дава чрез Себе си на всяка разумна сила, която търси истината, като нещо очевидно. Той е

непристъпен по естество и удобовместим по благодтта си, макар всичко да изпълва със силата Си. Но се дава на достойните и не се приема от тях в еднаква степен, а разделя действието си според вярата. Той е прост в същността си, многообразен в силите, целият присъства във всеки и е навсякъде цялостен. Той не страда, когато бива разделян, и когато го приемат, не престава да бъде цял. По това прилича на слънчевата светлина, на чиято приятност се наслаждава като че ли един, а всъщност тя озарява земята и морето и се разтваря във въздуха. Така и Духът пребивава във всеки, който Го приема, и е присъщ като че ли само на

него, но и з л и в а в с е ц я - л а т а с и б л а г о д а т н а в с и ч и к и в д о с т а т ъ ч н а с т е п е н . Н а Н е г о с е н а с л а ж д а в а т т е з и , к о и т о с е п р и ч а щ а в а т , с п о -

ред собствената си възприемчивост, а не според възможното за Духа.

Усвояването на Духа чрез душата не е сближаване по място (защото може ли безтелесното да се приближава телесно?), а е отстраняване на страстите, които са се настанили в душата, в резултат на привързаността ѝ към тялото, и са я отдалечили от близостта ѝ с Бога. Затова, който се е очистил от срама, предизвикан от греха, който се е възвърнал към естествената красота и чрез очистване, като че ли е върнал древния вид на царския образ, той единствено може да се приближи към Утешителя. И Той, като слънцето, срещнато от чисто око,

в Самия Себе си ще ти покаже образа на Невидимия. А в блаженото съзерцаване на образа ще видиш неизречената красота на Първообраза.

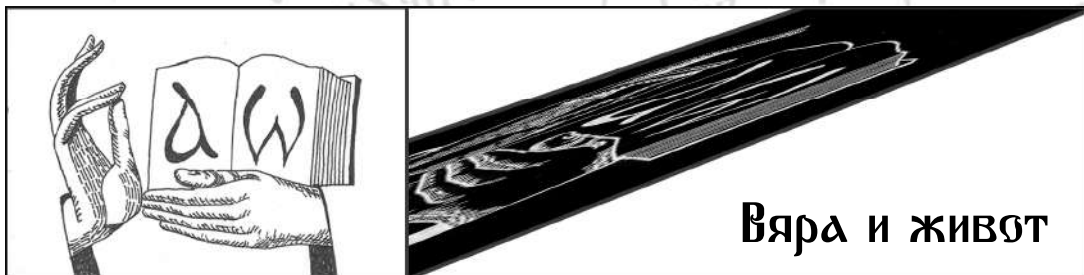
Чрез Духа става възкачването на сърцата, ръководенето на немощните, усъвършенстването на преуспяващите. Като осветява очистените от всяка сквернота, чрез общуването със Себе си, Духът ги прави духовни. И както лъскавите и прозрачни тела, когато лъч светлина попадне върху тях, сами започват да блестят и отразяват нов лъч, така и духоносните души, бидейки озарени от Духа, сами стават духовни и изливат благодат върху другите. Оттук е предвиж-

д а н е т о н а б ъ - д е щ е т о , р а з б и - р а н е т о н а т а й н - с т в а т а , д о с т и г а - н е т о н а с ъ к р о - в е н о т о , р а з д а - в а н е т о н а д а - р о в е т е , н е б е с -

ното жителство, съзерцаването на ангелите, безкрайното веселие, пребиваването в Бога, уподобяването на Бога и крайната желана точка – обожението.

Такива са (ако от многото е достатъчно да предложим малко) нашите понятия за Светия Дух, които сме научили от самите слова на Духа за Неговото величие, достойнство и действия. Сега трябва да се обърнем към тези, които спорят с нас, и да се опитаме да отразим възраженията, които те ни предлагат от лъжливото си знание.

Превод от руски език: Дияна Янчева

Вяра и живот

КАКВО Е СВЕТОСТТА?

Архимандрит Теодосий Мартухос – протосингел на Никополска и Превезка епархия

За човек, който има макар и минимална връзка с Църквата, понятието, което обикновено се повтаря тук, е думата „светец“. Той постоянно чува тази дума на всяко богослужение. Тропарите повтарят във всички времена и лица глагола „освещавам“ и съществителното „освещение“, и по време на четенето на откъсите от Апостола, християнинът с удивление чува обръщението „свети братя“, което се отнася и до него.

Божествената воля е „нашето освещение“ (срв.1 Сол. 4:3) и ние трябва да бъдем свети, защото и Бог е свят (1 Петър 1:16). Това са двата основополагащите начала, върху които християните изграждат отношения на вяра в Бога, започвайки да се борят, за да получат спасение (2 Тим. 2:10).

Споменатите по-горе подбуди са компас за християните и те не са изисквания на Бог, а вид „терапевтичен курс“. Така Църквата разбира Божествените заповеди - не като заповеди с военна дисциплина, а като

стимул за свободен избор и съгласие за постепенното изцеление и възстановяване на духовното ни здраве.

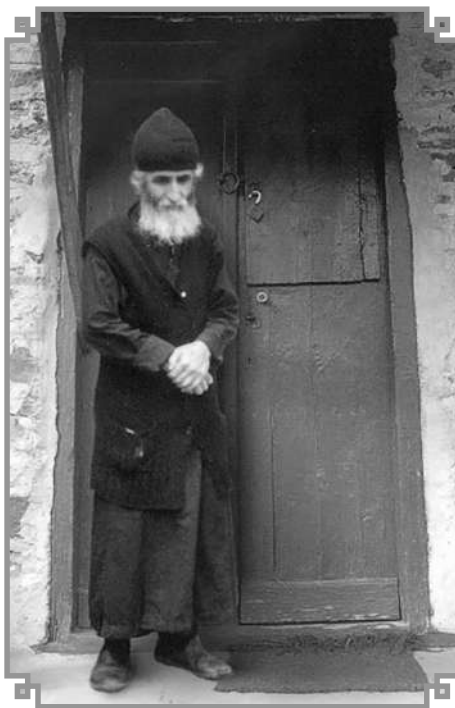
Какво е светостта в Православието?

За нещастие, повечето съвременни християни гледат на светиите, чиито имена се споменават и повтарят в повечето храмове, издигнати в тяхна чест, като на чужди за себе си и виждат в тях някакви древни полубогове, с които са свързани само с това, че просят от тях здраве - най-голямото благо, благополучието на семейството и децата и, защо пък не, малко пари за вила и втора кола. С други думи, те влизат със светиите в някакви езически търговски отношения. Даровете - свещи, просфората, еля, осветения артос, иконите - престанаха да бъдат израз на любов и

милосърдие, превръщайки се в своеобразно „склоняване“ за постигане на целите си.

Но какво все пак е светостта?

Светостта е пълно приемане на Божията воля на всички етапи от живота и във всеки един момент от него. Където и да се нами-

ра човек, във всички въпроси и решения се проявява избраната от него посока на живота. Всяка среда - семейна, работна или социална - се превръща в поле за тестване за „светостта“.

Изразът „не бойте се, понеже аз се страхувам от Бога“ (Битие 50:19) е вечният критерий за живота на всеки християнин.

Нужна ли е светостта на човека?

Ако човек не встъпва в

отношения на доверие към Бога, тогава се обезценява мисията на Христос и се отрича Църквата. Христос не дойде на света, за да създаде сред многото религии още една и да установи формите и мотивите на нов култ. Христос дойде на света и стана човек, за да имаме живот и да имаме в изобилие (срв. Йоан 10:10). С други думи, или Христос е живот и начин на живот, който е живоносен и животворящ, или няма причина да се интересуваме от още един религиозен възглед.

За какво е нужна светостта на светския човек?

Сърцата на всички хора искат да живеят. Нашата младеж пише този призив по стените: „Правете повече от това, да съществувате – живеете!“ . Именно това Христос, който стана човек, донесе на света - възможността

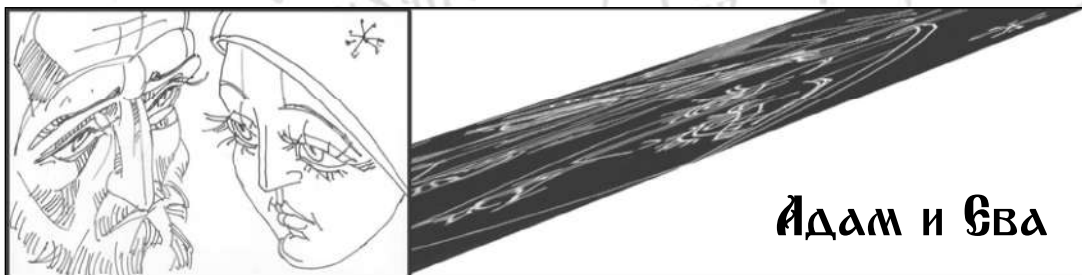
да наследим вечния живот. Цялото Евангелие от Йоан говори с най-голяма яснота за този живот: „който слуша словото Ми и вярва в Оногова, Който Ме е пратил, има живот вечен“ (Йоан 5:24). „Който вярва в Сина, има живот вечен; който пък не вярва в Сина, не ще види живот“ (Йоан 3:36).

Няма два живота, доколкото втори Христос не съществува. Христос е Животът и човек Го познава и Му се подчинява, вдъхновявайки се от Неговото слово сега, тъй че фразата „минал от смърт към живот“ (Йоан 5:24) да започне да действа сега, а не след смъртта.

Така, светостта е дело за придобиване на живот. Това е жертва на послушание към животворната заповед на Христос, въздигащ мъртвите от гробовете, страстите и греховете. Това е свободата от самозаблудата на егоистичната любов и нелекото приемане на искрената любов на Христовата жертва. Това е любовта към Кръста, върху който и с помощта на който християните разпъват у себе си „ветхия човек“, неговите страсти и желания, за да не разпънат ближния. Това е осъзнаването, че Христос умря „за живота на света“ (Йоан 6:51).

*Превод от
руски език:
Армине Христова*

Адам и Ева

ДА ДАДЕШ ШАНС НА БОГА

Денис Ахалашвили

Олга и Татяна бяха не само близки приятелки още от ученическите години, но и православни приятелки, а това е като сестри, даже и повече, защото сестрите понякога скриват нещо една от друга, а православните приятелки – не. Какво да се крие, когато всички сме пред Божиите очи?

Когато Татяна дойде в Църквата, много ѝ хареса и само след месец доведе и Олга. Да споделяш радостта – това е естествено и нормално. „Както на мен ми е добре, нека и на теб да ти е добре!“ – помисли си тя и повлече приятелката си в храма. Въпреки че от начало Олга не споделяше възторга на Татяна, след известно време тя също заобича да ходи на неделните служби. Заобича и изповедта, от която в началото се страхуваше като от огън; в която, може би за първи път, по нов начин погледна на живота си; заобича Причастието и молитвите, и възможността поне за кратко да забрави задълженията и проблемите си.

Проблемите в нейния, на пръв поглед безгрижен живот на съпруга на успешен бизнесмен, не липсваха. За разлика от

Саша – съпруга на Таня, който дори се бе запознал с бъдещата си жена в храма, Павел – съпругът на Олга, влизаше в църква само по големи празници, и то единствено заради дъщеричката им София. Обичаше я безгранично, винаги ѝ купуваше най-доброто, наемаше най-добрите преподаватели за частните ѝ уроци, всяко лято я водеше на море, и когато тя пожелаваше да отиде в храма, всичките му доводи за това, че „Бог е в душата“ се забравяха моментално. Но Олга се безпокоеше не толкова от

липсата на духовност на мъжа си, а от това, че след петнадесет години брак тя изведнъж осъзна, че не го обича.

Те се обяха оженили твърде рано, без да успеят да се опознаят. Олга беше красивица, той – симпатичен, перспективен младеж от заможна семейство – какво друго е необходимо за пълното щастие?

Две седмици след запознанството, Павел ѝ предложи да се оженят, тя се беше смутила и неочаквано за себе си прие. След това забременя, и те отидоха в съвета да подпишат. Странното е, че въпросът за обичта си зададе, чак когато вече влезе в Църквата. Не че по-рано не бе

мислила за това. Мислила бе, но виждайки нещастните бракове на приятелките си, постоянно им безпаричие и проблеми, намираше живота си за успешен. Павел беше от добро заможно семейство, с апартамент, а тя – обикновено селско момиче, дошло в града, за да кандидатства в педагогическия институт. Имаше само една рокля още от училище и старото палто на майка си, а той – работа в голямата фирма на баща си и нова вносна кола. Павел беше стриктен и настойчив, винаги идваше на срещата с букет от любимите ѝ рози. А що се отнася до любовта, баба ѝ винаги е казвала, че най-

важното в брака е, човекът да е добър, а след това „ще потраят и ще се залюбят“. В самото начало, с цялата страст на младата си, неизкушена още душа, искрено се стараеше да го обикне – той беше първият ѝ мъж и тя искаше да му бъде примерна жена, сви, колкото умееше, тихо и уютно гнезденце, за което приятелките ѝ се умиляваха и тайничко завиждаха, а нощем плачеше до леглото на дъщеря им защото се чувстваше нещастна.

Мислеше, че в Църквата ще ѝ стане по-добре, но излезе точно обратно. Веднъж в храма, застанала до Разпятието, където Христос, с венец от тръни, страда на Кръста, я обзе някакво изгарящо желание да Му разкаже всичко за живота си и тя падна на колене, и Му изплака всичко, каквото ѝ беше на сърцето. Пред пробитите с гвоздеи нозе на страдащия за хората Господ ѝ се стори безсмислено и нелепо да скрива нещо. Обливайки се със сълзи, разказа на Христос, че не обича мъжа си и повече не

може да търпи и да се преструва. Отначало се ужаси от мислите си и ѝ се струващо, че ще умре на място, но неочаквано ѝ олекна на сърцето, което отдавна не се беше случвало. По пътя към къщи, тя си припомни съвета на баба си и си помисли: “Баба ми беше права, но в обратното: да се влюбиш, а после може и да потърпиш!

Вкъщи тя каза на мъжа си, че трябва да се разведат, надявайки се, че Павел ще направи нещо – нали е толкова силен и успешен и винаги намира изход от всякакви ситуации. Както обикновено невъзмутим, той спокойно отговори, че няма нищо страшно,

че повечето живеят така. Че при всички се случват трудни моменти, че трябва само да се успокоят и да излетят занаякъде, където има слънце, палми и море.

– Къде да отидем, Павле?! Ти чу ли ме? Аз не те обичам! Изобщо не те обичам! Господи, чуй ме най-

накрая! Ние все още сме млади, красиви, какво сме направили толкова лошо, за да заслужим това наказание – да живеем без любов?

Той я посъветва да посети семейния им психолог и по-малко да слуша приятелките си, които знаят само да завиждат на чуждото щастие.

– Какво щастие, Павле?! Нима има щастие без любов?!

Тя не можеше да понася повече спокойния му и уверен глас и плачейки, хукна навън.

– Ще ношувам при Таня, не ме чакай!
И затръшна вратата...

Таня, като видя на прага си обляната в сълзи своя приятелка, без да продума, я

прегърна и свали палтото ѝ.

– Какво се случи, Оля?

– Нищо! Развеждам се с Павел, защото не го обичам! Когато твоят Саша те гледа, ме побиват тръпки, а при нас никога не е имало такова нещо! Стараех се да съм примерна жена, но от това ние само по-бързо се отдалечавахме един от друг. Защото не може да се живее без любов, разбираш ли – не може! В света, създаден от Бога, Който е Любов, аз се опитвах да живея без любов! Така ми беше удобно – без любов! И без Бога е удобно! А после ти ме доведе в Църквата и там разбрах, че без любов не може да се живее, изобщо не може! Без любов хората стават мъртви, разбираш ли – мъртви! И аз станях като мъртва: уж всичко си имам, ала нощем направо ми се ще да вия като вълк! Ходим си из къщи, правим се, че всичко е наред, а дъщеря ни ни гледа и си мисли, че е нормално родителите да не се обичат! Вечер се събираме на масата за вечеря, а няма какво да си кажем. Седим си, мълчим, не се поглеждаме в очите, сякаш сме на погребение. Нима това е нормално? Да се живее така е престъпление срещу любовта! Така умираме приживе! Утре отивам да пусна заявлението за развод и след това ще замина за няколко дни в Оптинската пустиня да се моля и да мисля. Отдавна се каня, а ето, че се удаде подходящ случай.

– Добре, Оля, милата ми, нека сега изпием по едно топло мляко, ти ще легнеш да се напиш, а сутринта на свежа глава ще решиш какво да правиш.

Секретарката в съда – пълна дама на средна възраст, дълго не можеше да проумее каква е причината за развода и питаше:

– Извинете, той бие ли Ви? Унижава ли Ви? Тормоси ли Ви морално? Ограничавали майчинските Ви права? Какво означава „повече не го обичам“?

Когато те купиха билети за „Ласточка“ (лястовица – наименование на високоскоростен влак, б.пр.) от Москва до Калуга, Татьяна убеди приятелката си да минат през

храма, където ходеха в неделните дни и по празници, за да поиска благословия за пътуването.

Вървеше вечерната. Старият свещеник – изповедник на Олга, се зарадва когато разбра за пътуването ѝ в Оптина и ѝ предложи да се изповяда преди пътуването. Тя се съгласи. Така или иначе влакът тръгваше чак на сутринта. Но вместо да се покае за греховете си, тя взе, че разказа на отца за нелюбия си мъж, умиращата любов и решимостта да промени живота си. Свещеникът поклати побелялата си глава и попита:

– Колко отдавна е починала дъщеря ви?

– Какво значи „починала“?.. – объркано попита Олга. – Какво приказвате? С нея всичко е наред, пълна отличничка е, абитуриентка ще е тази година, ходи на балет...

Старият свещеник се усмихна:

– Слава на Господа! А защо казахте, че е умряла „любовта Ви“? Затова сгрехих и помислих... Простете мен, стария! Значи, с дъщерята всичко е наред? Жива, здрава, казвате? Учи се добре и даже ходи на балет? Ето, значи рано е да погребвате любовта си, щом тя е отличничка, че и танцува даже! Как се казва щерка ви? София? Прекрасно име! София – премъдрост Божия! Вие тръгвайте, както сте намислили, в Оптина, там се молете за прекрасната Ви София, за себе си и за мъжа Ви, когото, както казвате, повече не обичате. Поплачете, помолете се, позволете на Бога заедно с Вас да понесе болката Ви и да Ви утеши. Не заради мъжа Ви, когото не обичате, а заради Христа, който може и мъртвия да възкреси, дайте на Бога шанс да поправи всичко! А после решавайте дали да се развеждате. Ваше право е, никой няма да Ви кара против волята Ви да живеете с мъжа си. Обещайте ми! Добре, много добре. И аз ще се моля за вас! Нека Ви благословя с Кръста преди пътуването. А сега – с Бога напред! Поклонете се и от мен на Оптинските старци.

Когато в храма останаха само жените, грижещи се за свещите, старият свещеник

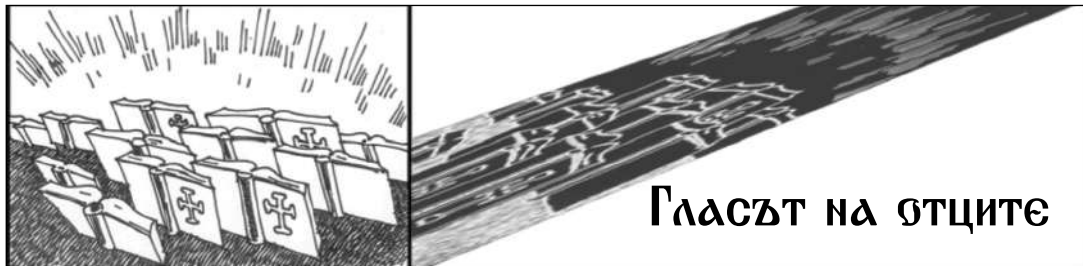

взе от аналоя Кръста и Евангелието, целуна ги, благоговейно се прекръсти и уморено се отпусна върху пейката до иконата на Спасителя:

– Дивни са делата Ти, Господи! Вчера Ти изпрати в Дома Си раб Божий Павел, който уязвен от безразличието на жена си, със сълзи се биеше в гърдите и искаше да

върне любовта си, а днес Ти доведе в храма и съпругата му Олга, плачеща за същото! Слава Тебе, Господи, слава Тебе! Ох, усеща сърцето ми, че скоро ще има венчавка в нашия храм!

Превод от руски език: Марина Трухина

Гласът на отците

НЕПУБЛИКУВАНИ ИСТОРИИ ОТ ЖИВОТА НА СТАРЕЦА ЙОСИФ ИГИХАСТ

Йеромонах Ефрем

По време на Втората световна война, международна благотворителна организация изпрати за Гърция няколко тона консерви, за да помогне на онези, които войната е лишила от покрив и храна. Тези припаси не бяха предназначени за монаси-подвижници, които възложиха цялото си упование на Бога и на Пресвета Богородица. Въпреки това, местни органи на властта решиха, манастирите на Света Гора да получат своя дял, и така на всяко братство в Катунския се паднаха по около 40 кг консерви.

Когато старецът Никифор разбра за това, той се зарадва и веднага изпрати своя ученик (бъдещия старец Ефрем Катунски) да получи пратката за тях. Отец Ефрем отиде и щом я взе в ръцете си, веднага усети, че силите му го напуснаха – не физическите сили, но духовните. Той усети в душата си как натрупаното до момента духовно богатство оскъдня.

По-късно разказа на стареца Йосиф:

– Щом вдигнах тази пратка, усетих празнота. И сега се чувствам само като маса от плът и кръв, но без душа, като някакво животно.

Старецът отговори:

– Дете мое, нали знаеш, че аз не отидох за тази пратка? Реших и да не изпращам моите ученици да я вземат. Искам да се изхранвам от своите трудове, с пот на челото си да изрязвам дървени кръстове, а не да разчитам на храната, за която не съм се трудил. Освен това, нали разбираш, че тази милостиня беше предназначена за страдащите, които заради войната са останали без покрив над главите си? Бог те лиши от Своята благодат, понеже си взел тази милостиня, без да Му се помолиш Той да те напъти дали да я вземеш или не.

– Но нали имах послушание! – възрази отец Ефрем.

– Съгласен съм! -отговори старецът Йо-

сиф, - аз не те осъждам. Ти нямаше избор. Тоят старец не се придържа към такива строги принципи. Обаче, Господ ти даде да усетиш намаляването на благодатта, за да можеш впоследствие да обясниш на духовните си чеда, че такива деяния са греховни. Бог винаги е Един и Същ. Той не променя Своите закони според обстоятелствата. Човешките закони зависят от епохата, а Божиите са непоколебими и вечни. В Библията е казано: „Иисус Христос е същият- вчера, и днес, и вовеки“

***

Пак по време на войната се случи нещо подобно. Гръцка подводница беше улучила немски кораб, на товарен с болнични

легла и други медицински принадлежности и корабът беше пострадал толкова силно, че се наложи екипажът да го изостави. Обаче съдът не беше потънал и вълните го бяха изтласкали почти към Света Гора. Когато отците от скита Света Ана забелязаха кораб с червените кръстове, доста се зарадваха, предусещайки, че там ще има много полезни провизии. Съобщиха за това на всички отци от скита, за да могат желязните да се отправят с лодки към кораба и да вземат каквото им е необходимо.

На стареца Йосиф, който тогава живееше близо до скита Света Ана, също бяха съобщили, но той отказа да изпрати когото и да е от своите. Останалите отци от скита

отидоха на кораба и си напълниха лодките с чисти чаршафи, матраци, лекарства, различни хирургични инструменти и др.

В същата нощ, старецът имал ужасяващо видение. Той видял Ангел Господен, минаващ през скита - от калива на калива, а в ръцете си държал списък със заглавие: „ТЕЗИ, КОИТО ОГРАБИХА КОРАБА“. В него Ангелът записвал имената на монасите, които са били взели нещо от кораба. Когато се приближил до колибата на стареца Йосиф,

строго, но с лека усмивка го попитл:

-

Ами, ти, също ли взе от провизиите на кораба?

- Не, не, драги мой Ангеле!
- възкликнал старецът

Йосиф.

Ангелът му се усмихнал ласкаво, знаейки от самото начало, че старецът не е взимал нищо. Старецът Йосиф разбрал, че всичките, чиито имена били нанесени в списъка, някога ще отговарят за това пред Бога.

Някой може да възрази, че отците от никого нищо не са откраднали, но трябва да разбираме, че монашествуващите са призвани да се стремят към съвършенство, затова полагат усилия да не притежават нищо от това, което не са заслужили. Това не означава, че те не могат да приемат милостиня. Самият старец Йосиф се съгласяваше да приеме милостиня, но никога без

разрешение. По време на нацистката окупация на Гърция, немците бяха решили да помогнат на гладуващите монаси на Света Гора и им бяха изпратили натоварени с пшеница кораби. В този случай, старецът прие своя дял от пшеницата, от която има голяма нужда.

***

Отец Атанасий (Кампанаос), като не беше сигурен дали трябва да остане със стареца Йосиф, го попита:

– Дали Божията воля е да остана тук с вас?

Старецът отговори:

– Искаш да знаеш Божията воля или волята на Божия човек?

Отец Атанасий, който имаше опит в духовните дела, отговори:

– Искам да знам волята на Божия човек.

Той осъзнаваше, че да разбере каква е Божията воля и да не я изпълни, е духовно опасно. Ако, обаче, той не изпълни волята на Божия човек, неговата духовна отговорност не е толкова голяма. Отец Атанасий знаеше колко много ще го бори дяволът, за да го накара да отстъпи от Божията воля, ако разбере каква е тя.

Тогава старецът Йосиф каза:

Щом пожела да разбереш волята на Божия човек, ще ти дам един съвет: върни се в своя манастир, ти си свикнал с по-малко аскетичен начин на живот и тук ще ти бъде трудно да издържиш. Освен това, в твоя манастир ще можеш да приложиш медицинските си познания и да бъдеш полезен на братята, и това е достатъчно.

Веднъж старецът Йосиф сподели със стареца Ефрем Катунакски:

– В онези времена, когато той ме питаше за волята Божия, имах такова дръзновение в молитвата, че можех наистина да питам Бога за всичко и Той щеше да ми открие Своята воля.

***

Веднъж, когато старецът Йосиф живееше в Малката Света Анна, отец Ефрем Катунакски забеляза, че се използва много

вода, за да се измие нещо, което не е толкова наложително. Обръщайки се към стареца, той каза:

– Внимайте, геронда, да не се изпразни вашата цистерна с вода, понеже вече няколко

месеца не е валил дъжд.

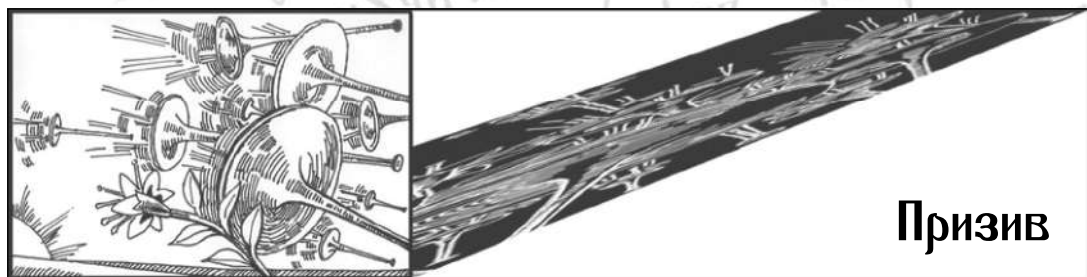
Като чу това, старецът Йосиф силно се огорчи и с дълбоко разочарование погледна отец Ефрем Катунакски и отговори:

– Никога не поглеждам вътре, дали има вода или не. Оставям това на преценката на Честния Предтеча.

Старецът беше недоволен от такъв рационален подход към нещата, показващ липса на вяра в това, че Предтеча сам ще се погрижи за тях. Ето каква вяра имаше самият старец!

Превод от руски език: Вера Рачева

Призив

КАК ДА СЕ ДЪРЖИМ С ДРУГИТЕ?

Протоерей Ясен Шинев

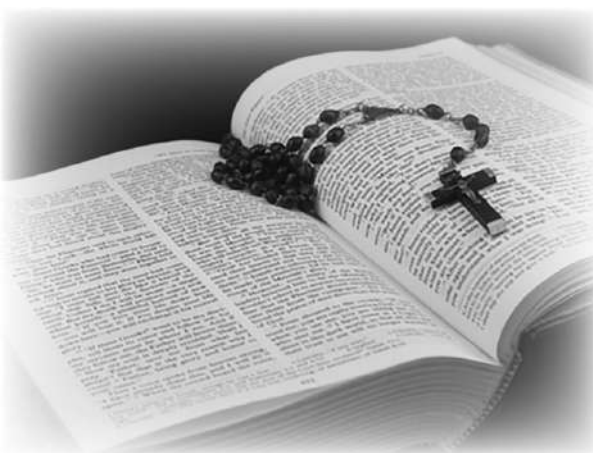
Сега е трудно човек да понесе другия. Защо? Защото не е лесно да търпи себе си. Ако всеки от нас се научи първо да понася себе си, не само ще преоткрие другите, но и ще подреди своя живот по най-добрия възможен начин. Съвременният homo modernicus е твърде комплексен /от лат.термин complex- сложност/. В него бушуват твърде много импулси, които го тласкат в различни посоки. Вътрешните недоумения и неспирните внушения на бесовете го разпиляват и раздробяват до такава степен, че той почти е изгубил своята цялостност и завършеност като личност. Това е част от трагедията на настоящото време.

Затова и въпросът: „Как да се държим с другите?“ е особено актуален, дори болезнен. Той е от вечните, „проклетите“ въпроси, които са носили винаги особен заряд и вътрешно напрежение. Но преди години хората са били много по-завършени, цялостни и стабилни във всяко едно отношение. И това е така, защото са били много по-искрени и най-важното - по-истински.

Живели са просто, но стойносно. Държали са се естествено и така по-лесно са намирали отговорите на връхлитащите ги житейски въпроси. Сега всичко е трудно и спохождано от какви ли не предизвикателства. Мирът между хората е много крехък и всеки контакт, не само твърде лесно може да се разпадне, но и да се превърне в драма. Нещо по-лошо – в травма, която да доведе до тежки последици.

Но ние, вярващите и изповядващите учението на Спасителя Христос, имаме ясен и категоричен ориентир, който трябва да следваме всеки ден и миг - Светото Писание. То е закваската на новия живот и път

за вечния - неизменен показател на пътя за Царството Божие. В него са забележителните символи и вдъхновените образи на бъдещето и отговорите на тайните на вечността. Само и единствено в него се съдържат ясни и точни съвети, които като ги следваме, получаваме изпълними рецепти, които да мотивират поведението ни в обществото. Защото са вдъхновени от Светия Дух и не само носят някаква особена лекота, но и ненатрапчива неотложност, която

ни успокоява и утешава до такава степен, че да търсим винаги по-доброто. От нас се иска да ги допуснем в съкровения ни свят, да се вкопчим в тях и да изчакаме да берем техните зрели плодове.

В Посланието си до християните в Рим, св. ап. Павел изрича следното: "Ако е възможно и доколкото зависи от Вас, бъдете в мир с всички хора" /Рим.12:18/. Христос е Цар на мира и това наставление носи цялата пълнота и спокойствие на великата Негова Премъдрост. В същността си синтезира много скрижали.

Първо - желанието да понесеш другия, да поемеш част от товара му, като приемеш неговата немощ. Да се опиташ да носиш поне част от личния му кръст и така да изпълниш закона на любовта. Ние всички обичаме да се оправдаваме, че сме нервни, изтощени, уморени и ...нямаме време за човека до нас. Но това е част от нашата непълнота и эле прикрито нежелание да съучастваме на околните в света. Всичко у тях твърде много ни отегчава и

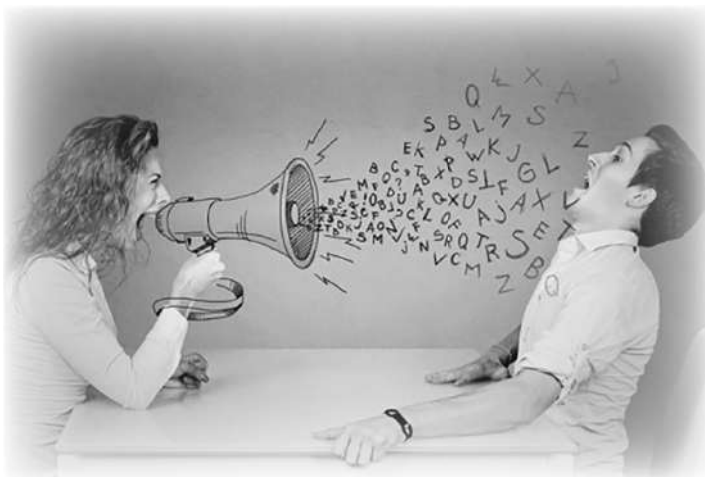
бързаме да се отдалечим от тях, нахлузили маски на лицемерие и тежки въздишки на досада. С облекчение търсим самота, за да намерим бленуваното спокойствие. Така се опитваме да се отпуснем в измамния рай на собственото си себеусещане. Но това ни изобличава в слабостта да обичаме и приемем ближния в собствения си, твърде специален свят. Тези прояви на невротичност са нищо друго, освен чиста проява на гордост и липса на завършеност на ли-

чността. Те са отсенки на съзнателното ни поведение, белязано от нашето собствено отстъпление.

Но християнинът е дете на мира и трябва да миротвори навсякъде около себе си. Длъжен е да го излъчва така, както слънцето пръска своите зари - около всички, предавайки своята светлина и топлина. Защото Спасителят ни е завещал следното: "Мир Ви оставям. Моят мир Ви давам. Аз Ви давам тъй, не както светът Ви дава!" /Йоан 14:27/.

Това е Неговият най-съкровен дар, който Той оставя на хората, като вътрешно послание на утеха и отрада в стихиите на безутешния свят. С него ни завеща да бъдем светлина в тъмата, радост в тъгата, надежда в безнадеждността. Светът може да ни предложи какво ли не, но не и да ни въведе

в тайната на мира. Защото го няма в себе си и посланието му е враждебно и изпълнено с вътрешна агресия. С свсичко свое провокира в нас противоречия, мисловни борби и нестихваща непримири-

мост.

А Божият мир е слънце сред облаци, спокойствие сред теготи, облекчение сред скърби, оазис сред пустиня. В своето надтригодишно служение в плът, Спасителят го е излъчвал с всичко Свое. Величествен и достъпен, наставляващ и утешаващ, силен в благодтта и благ в силата. Всички светии са били хора на мира, носители на негово то чисто и ненатрапливо послание, което просвещава сърцата на всички около тях.

Призив

Те са просветили себе си, осветили са своя ум, душа, сърце и воля, превърнали са се в съсъди Божии и са го предавали навсякъде и във всичко. Така са побеждавали управници и князе, лекували са болни и са останали образци на лично благочестие за идващите поколения от повярвали в Христа .

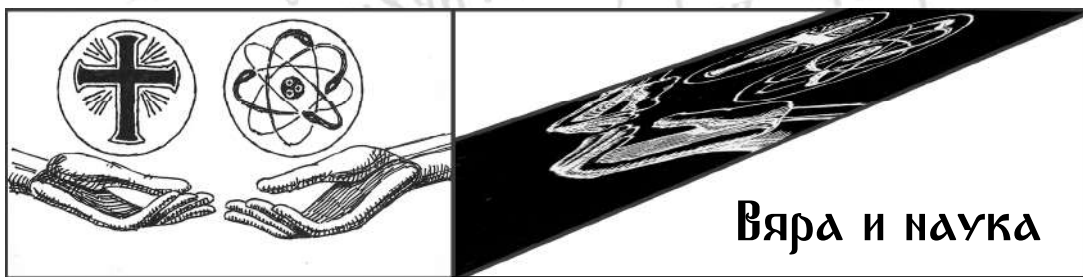
Но знаменателните слова на апостола на народите носят и мъдрост, която оправдава наша лична немощ. Защото единствено Бог е съвършен, а ние - наследниците на изгонените от рая, носим печата на нашата повредена природа, поразена от смъртта, проклетие

и греха. Уви, бидейки в плът, страдаме от една почти непрестанна немощ и невъзможност да бъдем пълноценни - затова и лесно се съблазняваме и отпадаме. Бързо се разочароваме и изпадаме или в малодушие, или осъждане. Христос ни позволява това спасяващо чувство за дистанция, което ни предпазва от нашето отстъпление в отношението към външните, другите от света. Това обаче не е проява на страх или малодушие, а осъзнаване на нашето лично недостойнство, плод на вникването в дълбочина, че само донейде знаем и донякъде можем. Той го допуска във Великата си милост, за да се обърнем към Него и да потърсим спасителната му десница, както малкото дете, което инстинктивно усеща своята

слабост и бърза да хване ръката на баща си :Защото казано ни е „Силата ми се в немощ напълно проявява“/2 Кор.12:9/. Какъв парадокс –когато смятаме че сме силни - сме слаби, а когато смятаме, че сме слаби - сме силни, дори нещо повече - всесилни чрез и в Него! Той допуска и дори благославя способността да се самосъхраним и не се разпилеем в сянката на другите около нас. Позволява ни да се отдалечим, но не

като бегълци, превърнали се в жертва на своято малодушие, а да постъпим като помъдрели души, които разбират своята слабост и немощите на другите. И всичко това да сторим,

за да съхраним своя душевен мир. Това е също проява на грижа и истинска любов, която отразява желанието ни, не само да не нараняваме другия, но и ссамия себе си. Така бихме избегнали хаоса на помислите и събеседването с демоните и да се спасим от техните неспирни мисловни внушения. Затова нека да се опитаме да приложим този Негов завет в нашия малък свят като истинска социална рецепта и с нея да се опитаме да придобием и не отпадаме в онзи вътрешен баланс и пълнота в общуването, което ни определя като чеда Божии и деца по благодат !

ЗА ВРЕДАТА ОТ ПСУВАНЕТО И СКВЕРНОСЛОВИЕТО

Мнозинство възрастни хора, но за съжаление и много деца, често използват псувни и сквернословия, даже заменят с тях цели изрази в речта си. Ако някога това беше езикът само на пияници, престъпници, проститутки и други изпаднанали категории хора, то днес нещата са коренно различни. Млади момчета не се срамуват да псуват в присъствието на девойки, а и те никак не се чувстват оскърбени. Сквернословие то навлезе и в литературата, и в киното, и в телевизията. „Невинната“ привичка да се използва, доведе до това, че то започна да се използва едва ли не през дума... Какво е псувнята – част от човешката реч или признак на особена деградация на съвременната култура, признак на нашето духовно и нравствено падение?

Със слово Бог сътвори света: „Рече Бог: да бъде светлина. И биде светлина“/Битие 1, 3/. Словото е оръдие и на човешкото творчество. И то трябва да приближава към Бога, а не да ни отделя от него. Господ ни е дал уста, не за да прославяме дявола. Речта ни трябва да е чиста, да възнася хвала на Господ, да величае Божията Майка и Светата Православна Вяра.

СКВЕРНОСЛОВИЕ-то е начало на голямо зло- начало на БОГООТСТЪПНИЧЕСТВО-то. Трябва добре да помним думите на Господа Исуса Христа: „... за всяка празна дума, която кажат човеците, ще отговарят в съдения ден, защото по думите си ще бъдеш оп-

равдан, и по думите си ще бъдеш осъден“ (Мат. 12:36-37)..

Мистическите корени на ругатните произхождат от езическата древност. Хората от дохристиянската епоха са били осведомени за съществуването на духове, но без да познават същността на ангелския свят и небесната йерархия, и живеещи в обкръжението на невидимия демоничен свят, те са смятали, че всички духове са зли. И за да се защитят от бесовщината, встъпвали в контакт с демоничния свят. Този контакт е бил двояк – или умилювавали демона, принасяйки му жертви или го плашели, като произнасяли специално предназначени за целта скверни слова, демонстрирайки на нечистия дух своето собствено, дори още по-голямо неприличие...

Аналогични са ситуацияите днес, когато в началото на дадена свада, враждуващите, отвратително гримасничейки, си крещят един на друг псувни, заплашват се и са готови да се избият. Почти не се случва трагедия, която да мине без подобно „встъпление“

Псуването на майка има ясно изразена култова функция в славянското езичество, ритуален и ярко изразен антихристиянски характер. На него се гледа като на признак за бесовско поведение. Доколкото тези или други представители на нечистата сила се обръщат към езическите богове, с голяма вероятност в псувнята може да се види езическо заклинание.

И човек, който произнася тези думи, автоматически призовава бесовете върху

себе си, върху своите деца и род. Имаме работа с тайнството на думата. Когато призоваваш, той идва. Назоваваш някого и той се отзовава. Призоваваш Бог в молитва и Господ отговаря, ако такава е волята Му. На този, който къльне с такива скверни думи и произнася имената на дявола, на демоническите сили, бесовете откликват и влияят на настроението му, на здравето, финансите, на взаимоотношенията с останалите.

Неслучайно хора, които бесовете са свързали в грехове, чуват „гласове“ и свидетелстват, че в съзнанието им против волята им звучат ругатни и богохулни слова. Или друг пример – закоравелите в псувните, едва могат да говорят с нормални думи. Без псувня не могат две думи да свържат – те са роби на ругатнята.

„Сквернословие“ – то ненапрасно произхожда от думата „скверна“ – мерзост, гадост, пакост, всичко гнусно и противно, отвратително, което омърсява плътски и духовно, нечистота, кал, неприлично, смрад, воня, разврат, нравствено разложение – всичко богопротивно“. Който си мисли, че някога хората, особено по селата, са сквернословили, много се заблуждава. В миналото те много по-ясно са осъзнавали, че сквернословие е тежък грях пред Бога и пред другите хора.

Грехът на сквернословие е бил осъден на Картагенския събор (правило 71): „С неприличните слова се оскърбява честта на майките, семействата и целомъдрието на другите“...

Гнила дума излиза от гнило сърце. Когато човешкото сърце е развратено, то се появяват и скверните слова, които са при-

знак на духовно разложение. Известният лексикограф Владимир Дал пише: „С езика, с човешката дума, с речта не бива безнаказано да се шегува човек. Словесната реч е видимата осезаема връзка между тялото и духа“.

Причинявайки зло на околните, сквернословещият може и да не е наясно, че най-голяма вреда нанася на себе си, на своето потомство. Скверните слова действат негативно върху генетичния код на

произнасящия ги, запечатват се в него, превръщат се в проклятие, падащо върху собствената му глава и върху децата, внуците и правнуците му. Подобно е и разрушителното действие върху човека и генетиката му от блуда, пианството, пушенето, нар-

команията, кражбата, лъжа, завистта, насилието и жестокостта във всичките и изражения, включая абортите, тоест всичко, което Библията назовава с думата ГРЯХ. И този извод на генетическата наука намира потвърждение и в Библията: „Аз съм Господ, Бог твой, Бог ревнител, Който, за греха на бащите, наказвам до трето и четвърто поколение децата, които Ме мразят“ (Второзаконие 5:9).

В медицинската практика съществува необяснимо на пръв поглед явление. Понякога, при пълна парализация на речта, когато човек не е в състояние да произнесе ни една дума, той може свободно да изрече цяла фраза, която е ругатня. За какво свидетелства това? И лекари, и свещенослужители са единодушни. Става така, че ругатните преминават пътя от мозъка към

органиите на речта по съвършено други нервни вериги, от всички останали думи.

Знаем, че представителите на дяволския свят в значителна степен владеят начини за въздействие върху материята, в това число и върху нашето тяло, чието устройство им е добре познато. Така те имат възможността да възбудят дублиращи на неработещите в момента центрове в мозъка поради поразяването им от някаква болест, с което демонстрират властта си над умъртвената плът. И това се случва в нашия материален свят. А какво ще бъде, когато душата, овладяна от бесовете, се окаже извън жизнената граница в момента на смъртта? Тогава присъдата „не подлежи на обжалване“, както се произнасят юристите.

По свидетелствата на Църквата, най-разпространеното наказание свише, което постига сквернословещия, е смърт без покаяние, т.е. внезапна смърт. За вярващия човек, това е страшен край- християните се молят за достойна, удостоена с покаяние кончина.

В края на миналия век сътрудник на Института по проблемите на управлението към Руската академия на науките, основател и на Института по квантова генетика - биологът Петр Гаряев, провежда изследвания, на базата на които се създава апарат, превръщащ човешките слова в електромагнитни вълни, след което проследява как те влияят на ДНК-молекулите, в частност - добрите и лошите думи.

Изяснило се, че някои думи могат да се окажат по-страшни и от мини; те се „взри-

вяват“ в генетическия апарат на човека, повреждайки наследствените му програми и предизвиквайки мутации, които водят до израждане. Псувнята притежава свойството да блокира съзидателните процеси в организма на човека. Въздействието на ругатнята е равносилно на радиационно облъчване, при което ДНК веригите се прекъсват и хромозомите се разпадат. Грубите думи са в състояние не само да отключат болест, но и да убият човека. Както и лошите мисли. Псувните се предават с

думата „майка“, при което се нарушава правилното отношение към майката. Изследване показва, че в страни, където отсъстват ругатни, свързани с детеродни органи, не се наблюдават или са малко случаите на заболявания със синдром на Даун и Детска церебрална парализа. Ако човек, при излъчването на отрицателна енергия споменава половите

органи, то това оказва негативно въздействие над тях. Такъв човек отрано остава безплоден или придобива урологични заболявания. Тези, които са в обкръжението на псуващи и са подложени непрекъснато да слушат ругатни, също страдат.

Ругатните обикновено служат, за да бъде открито изразено злото, в което има гняв и осквернение. И те изпълняват предназначението си, унищожавайки ума, здравето на тези, които ругаят и на тези, върху които се изсипват ругатните. Както в материалния свят има бързогниеши продукти, така и сквернословие то унищожавя, кара паметта да изгнива. На такава основа в известна степен се развиват и старческите

болести като склероза, обща атрофия, сърдечна недостатъчност и др. заболявания.

Докато злобата е разрушителна, точно обратно - добрата дума, казана с обич, лекува. Това е също експериментално доказано от гореспоменатия учен. Особено благотворно влияе на организма молитвата - със силата на благодатта се изправят дефектите в наследствения материал, „ремонтират се“ повредените от мутациите ДНК молекули, постига се излекуване на човека. Не казва ли и Библията това? „Празнословец ранява като с меч, а езикът на мъдрите изцелява“ (Притчи 12:18). И така, генетиката потвърждава това, което Църквата знае, а християните практикуват вече не едно хилядолетие. И все пак - едно е да се знае заповедта, друго е да се забележи, че сквернословие е като меч, забиващ се в организма на човека, разрушаващ го на клетъчно ниво. Колко сериозно е всичко това и колко стрателно трябва да пазим себе си и другите от сквернословията. Колко щастливи са семействата, в които няма ругатни, псувни и скандали, защото там царят мирът, любовта и съгласието!

Този, който се осквернява с лоши думи, отблъсква от себе си Светия Божий Дух. С устата си християнинът приема Пречистото Тяло и Кръв Христова. Осквернявайки устата си с псувни и други нечистоти, човек прогневява Христос Спасителя.

Да не забравяме, че с устните си целуваме Светия Кръст, светите икони, мощи, свещените книги, Евангелието. Да се срамуваме да произнасяме срамни, гнили слова с устата си, осветени от съприкосновението с великите светини. Необходимо е да осъзнаем, че всяка наша дума я чуват не само хората, от които сме свикнали да не се притесняваме, но я чуват и ангелите, и Майка Божия, и Сам Господ.

Има хора, които си мислят: „Сега ще съгреша, после ще се покая“. Но Господ може и да не даде време за покаяние, особено на грешника, който през целия си живот не се

и опитва да се бори с греха.

Да се покаем най-искрено за този гнусен грях, който на някои изглежда незначителен. Да отхвърлим бесовското и да приемем Божието! Апостол Павел казва: „... защото какво общуване има между правда и беззаконие? Какво общо има между светлина и тъмнина?“ /2Кор. 6: 14/ Къде ли ще се окаже душата на сквернословещия след смъртта? Мъка вечна ще е, скръб за сквернословците: „Гърлото им - отворен гроб“ /Рим. 3, 13/.

„Господи Иисусе Христе, прости ми за дето извърших в живота си този грях на сквернословие и ругатните. Моля те, да ми простиш и да ме освободиш. Вярвам, че Ти си Син Божий. Моля те да станеш Господар на моето сърце, уста и на целия мой живот. Вярвам, че Ти умря и възкръсна за мое оправдание. Промени ме и ме направи Свой приятел! Амин!“

Мисли от Евангелието и мисли на светци за сквернословие:

„Господствай над езика си, за да не умножи греховете ти“ (Преп. Антоний Великий)

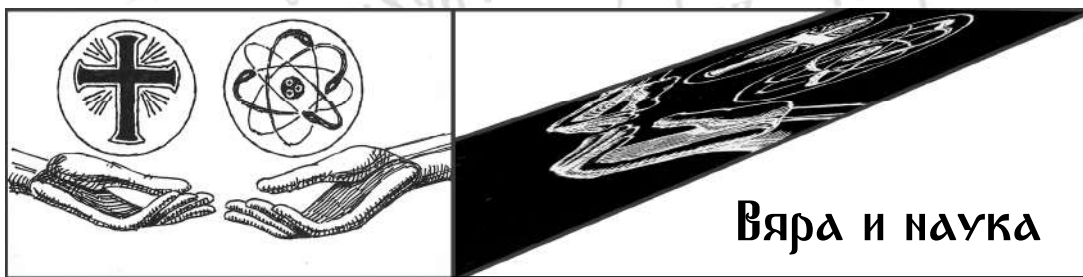
„Господ пази душата ти, когато ти пазиш езика си“ (Преп. Антоний Великий)

„Смърт и живот са подвластни на езика, и които го владеят, ще вкусят от плодовите му“ (Притчи 18:22)

„Който пази устата си, той варди душата си; а който широко разтваря устата си, горко нему“ (Притчи 13: 3)

„Известно е, че лекарите по вида на езика съдят дали човек е здрав или болен, а може да се каже, че думите ни са верен показател дали към злото, или към доброто е разположена душата ни“ (Св. Тихон Задонски)

Превод от руски език: Валя Марчелова

ЛЮБОВТА Е ИСТИНСКАТА „ЧАСТИЦА” НА БОГА

Архимандрит Симеон Венецианос

Човекът се намира в постоянно търсене. Той никога не се задоволява с повърхностни знания, а непрекъснато пътува към нови светове, към далечното непознато. Според Аристотел „всички хора по природа се стремят към знанието”.

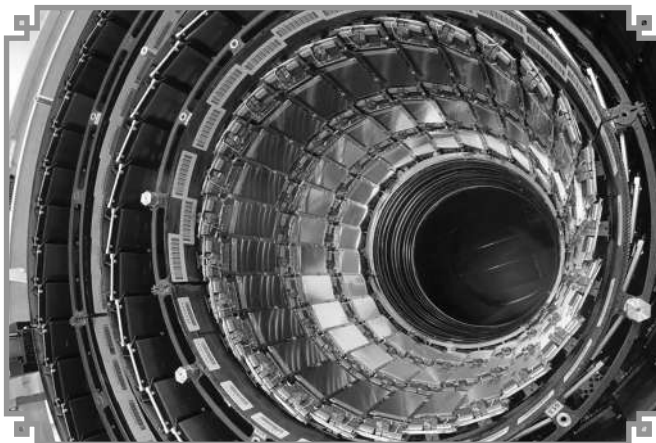
Църквата приема човека като Божий образ и подобно на безграничността и безкрайността на Бога, също толкова неизмерим е стремежът на човека да намери отговора на най-насъщните въпроси: „Кой съм аз? Откъде съм се появил? Накъде отивам?”.

Именно затова науката се приема като велик Божи дар за човечеството, резултат от развитието на способностите, заложили от Бога в човека. Бог е предал на човека Свой

вдъхновен творчески дар, надарил го е със способността да мисли, с желанието да твори, със способността да открива неизвестното и да прилага новите знания за благоустрояването на своя живот.

През 1954 г. е била основана Европейска организация за ядрени изследвания, съкратено ЦЕРН (Conseil Européen pour la

Recherche Nucléaire). През 1981 г. след многогодишни подготвителни работи са проведени първите експерименти за сблъскването на адрони с ускорител SPS – протонен суперсинхротрон – в центъра ЦЕРН, намиращ се на френско-швейцарската граница. Целта на тези експерименти е да се предложи научно обоснована теория за природата на материалния свят и за това, какво се е случило в първите мигове от живота на Вселената непосредствено след нейното възникване.

По време на провеждането на експеримента, учените сблъскват помежду си миниатюрни материални частици (така наречените елементарни частици) със скорост, близка на скоростта на светлината. При правилно подбрани

частици и скорост на движение може да се създадат условия, наподобяващи тези, които са съществували в най-началните етапи от съществуването на Вселената. По този начин, като изследват сблъскването на частиците и анализират резултатите от експеримента, учените или потвърждават, или

опровергават съществуващите вече теории и се опитват да пресъздадат първите страници от историята на нашата Вселена.

Освен това в лабораториите си, учените създават условия, при които могат да функционират изключително редки елементарни частици. Такива частици може би са съществували на определени етапи от развитието на Вселената и са изиграли роля при формирането на съвременния материален свят. Пример за такива частици е частицата на Хигс (наричана още „Хигс бозон“).

Според теорията на професор Питър Хигс, публикувана за първи път през 1964 година, елементарните частици придобиват маса, като взаимодействат с особена елементарна частица, получила название „Хигс бозон“. Като имат маса, частиците могат да се събират на групи, образувайки материя в известната ни днес форма.

Експерименталното откриване на тази нова елементарна частица е трябвало да потвърди теорията на Питър Хигс. Така за първи път се появява възможност да се разбере, как елементарните частици са придобили маса и са се съединили по различни начини помежду си, образувайки съвременния свят. Учените са нарекли търсената частица на Хигс „проклетата частица“ («Goddamn particle»), защото по никакъв начин не успявали да я открият.

През 1993 г. физикът и нобелов лауреат Леон Макс Ледерман в книга, написана заедно с професор Дик Терези с подзаглавие „Ако Вселената е отговор, какъв е въпросът?“, нарича Хигс бозона „частицата на Бог“, защото редакторът на книгата е отка-

зал да я издаде под заглавието „Проклетата частица“. По-късно, обяснявайки избора на този „термин“, Ледерман казва, че първо, названието „проклетата частица“ наистина е звучало много вулгарно и нямало как да бъде употребено и второ, тази частица наистина може да бъде наречена „частицата на Бога“, имайки предвид нейната централна и водеща роля в теориите за създаването на материята, а също в изясняването на въпроси, които доскоро са изглеждали неразгадаеми.

Сутринта на 4 юли 2012 г. изследователският център ЦЕРН излиза със съобщение

от Женева, в което се казва, че експериментите по откриването на „частицата на Хигс“ вървят към завършване, защото е била открита такава, която много прилича Хигс бозона.

Тази частица живее само една хилядна от милиардната част на милиардната част от секундата! И макар че досега не са били представени неопровержими доказателства за това, че откритата частица е търсеният Хигс бозон, по-голямата част от научното съобщество е приела тази хипотеза. Малко по-късно самият Питър Хигс, тогава вече на 83 години, заявява развълнувано от ЦЕРН, че не е смее и да се надява, че това откритие ще стане реалност, докато е жив, и едновременно с това предава на семейството си засега да държи шампанското в хладилника, защото на учените им предстои още сериозна и продължителна работа. Неслучайно много учени твърдят, че „Хигс бозонът разкрива пътя към познанието на около четири процента от Вселената“.

Но терминът „частицата на Бога“ и още повече терминът „частицата бог“ не може да се приеме за удачен. Дори самият Питър Хигс публично го признава за „претенциозен“, подчертавайки, че неуместното му използване предизвиква обосновано недоволство и смущава хората. Физиците предпочитат изобщо да не употребяват този термин, приемайки, че е грешен по своята същност и води до неправилна интерпретация на истинския смисъл на изследванията им.

Много физици считат, че и тази елементарна частица е само една част от Божието творение, подобно на всички останали предмети около нас. И всички физици – и вярващи, и невярващи – в един глас признават, че Хигс бозонът е част от природата, а не бог, и няма право да се признава за бог, както това важи за слънцето или някакъв камък. Наистина, колко наивно е да се приема, че Църквата „се страхува“ от откриването на „Хигс частицата“! Също толкова наивно, колкото да се страхува от „сблъсъците“ между науката и религията. Луи Пастър казва: „Недостатъкът на знанията отдалечава от Бога, а истинската наука води към Него“. Църквата благославя науката при условие, че тя уважава човека и не разрушава неговата личност. В Писанието се казва, че Господ е създал лекарската и други науки. Великите отци на Църквата и мнозина православни светци са преподавали в университети. Трудът на св. Василий Велики „Беседите върху Шестоднев“, които съдържат тълкуване и коментари към първите глави на Книгата Битие, е станал източник на вдъхновение за много поколения астрономи, геолози, лекари и други учени. Учението на св. Григорий Нисийски за сътворението на света, създадено през IV в. след Христа, се приема за предвестник на теорията на големия взрив («Big-Bang»), който се разбира като изригване на Божествената енергия. Това изброяване може да продължи до безкрайност. Наука-

та се опитва да предложи свое обяснение на процесите на сътворението и построяването на света, макар че мнозина нейни представители считат тези формулировки за крайно опасни! А православното богословие, в пълно съответствие с истинското си призвание, в учението си поставя акцент върху това, Кой е сътворил света и човека. Както справедливо се отбелязва, науката отговаря на въпроса „как“, а богословието – на въпроса „Кой“!

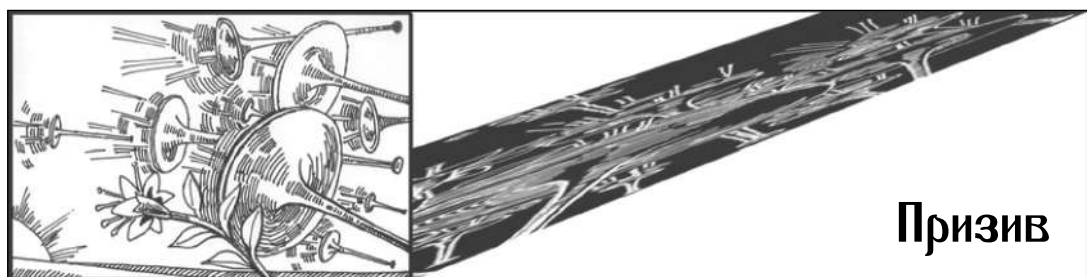
Митрополит Навпактски Йеротей казва: „Науката прави множество открития, които са призвани да принасят полза, а не вреда на човека, докато православното богословие дава отговори на духовните търсения на хората и им помага да открият безкористната любов към Бога и своя ближен в епохата, когато е провъзгласена не само „смъртта на Бога“, но и „смъртта на ближния“. В крайна сметка, колкото открития и да прави науката, човекът винаги изпитва потребност от един личностен Бог, от безкористна любов, от вътрешен мир и свобода, от духовна пълнота, винаги иска да знае, какво се намира зад пределите на творението, какво става след смъртта, какво е вечен живот и т.н. Църквата учи, че Господ е сътворил света от любов, че Божествената любов е радостна и творческа. Господ не е отвлечена идея и не е материя, Бог е Личност, Бог е Любов. С помощта на Логоса – Божественото Слово, което е Неговата нетварна енергия, Господ създава цялата твар. „Нищо не е карало Господ да сътворява света. Движеща сила на Божието творение е била Неговата любов. Вместо да се казва, че е създал Вселената от нищото, трябва да се казва, че я е създал от Самия Себе Си, тоест от любовта. Сътворението на света е било не акт на Неговата свободна воля, а по-скоро - акт на Неговата свободна любов“ (митрополит Калистос Уеър, „Православният път“). За наше щастие Господ не е инженер, механик или строител. Господ е преди всичко Отец. Затова светът изобил-

ства от Божията любов, затова Господ се грижи за света. А човекът е венецът на творението и Бог го призовава в постоянния му радостен и благодарен стремеж към Своя Творец да доведе със себе си към безкрайно съвършенство и цялото творение. От всичко казано дотук се очертава естествен извод за това, че любовта е истинската „елементарна частица“ на Бога. Всичко, и най-вече нашият живот, придобива значе-

ние и дълбок смисъл, само когато взаимодейства с тази необикновена „частица“ - единствената проява на Божията същност, която дава смисъл на човешкото знание и едновременно с това излиза извън неговите граници. Защото по думите на евангелист Йоан „Бог е любов!“.

Превод от руски език: Дияна Янчева

НЕ МИ ВЪРВИ!

Ставрофорен иконом Дончо Александров

„Не ми върви“ - тези думи се чуват все по-често от хора, които са влезли в храма и търсят разговор със свещеник. Изричат ги с болка, тъгата си личи в очите им. „Само трудности, само проблеми, болести, раздори. Нищо хубаво нито на работа, нито в дома“ – споделят притеснени хора. И търсят помощ... помощ от Църквата. Преди това някои са пообиколили хора със съмнителни способности, дори и някои инстанции, но не са намерили разрешение на проблема си. И сега идва ред на Църквата. „Направете нещо, някоя молитва прочетете, ако е възможно Киприяновата, та да свърши това зло, да тръгнат нещата, да ни просветне дано“. Разбираеми са тези желания, продиктувани от изпитаната горчилка. Как да помогне Църквата? Какво да стори?

Естествено, винаги с внимание и съчувствие духовниците изслушват споделеното от тези хора. В по-голямата част от

тях обаче има други нагласи и очаквания. А именно - да се прочете молитвата и като с магическа пръчка изведнъж всичко да се промени, да се смени и преобрази картината на техния живот. Често се среща този, бих казал, механичен подход. А той не действа в Църквата. На свещениците се гледа едва ли не като на шамани, които да извършат разни ритуали, за да им провърви най-после. Хората имат очаквания с минимални усилия да постигнат бърз и удовлетворителен за тях резултат.

Отношенията ни с Бога не могат да бъдат кръчмарски: „пито – платено“. Тук има дълбочина, има път на извървяване! Преди всичко е нужно наличието на вяра, но не каква да е вяра, а в Иисус Христос като Господ и Спасител. Често се случва на зададения от свещеника въпрос: „Вярвате ли в Бога?“, да се отговори: „Вярвам, че има някаква сила, висш разум, ама Бог...“. Ние си спомняме как в Евангелието Христос

Призив

питаше онези, които просеха от Него изцеление: „Вярвате ли, че мога стори това?“ и когато чуваше техния искрен, положителен отговор, виждаше в сърцата им тази жива вяра и чудото, промяната ставаха реалност. Сам Господ казва: „Да имайте вяра колкото синапово зърно, щяхте да кажете на тая черница: изтръгни се и се пресади в морето, и тя би ви послушала“ (Лук. 17:6).

Вярата обаче не е само да признаваме с думи, че Иисус Христос е Господ, но да живеем по Неговата воля. Тук за повечето е препъни камъкът. Трудно им се вижда да положат духовни усилия. А всъщност как да стигнем до Бога, ако не направим нужните крачки към Него? В Църквата ще открием лек за грижите, проблемите, унието, което ни е обзело. От нас се иска малко, но не формално, да спазим пост, да пристъпим към светите тайнства Изповед и Причастие като дадено ни предписание, за да разрешим налегналите ни трудности и със смирено сърце и искрена вяра да приемем благодатта. Онази благодат, която преобразява и ни прави нови човеци.

Църквата ни дава истинския живот – Христос! Имаме ли Него, имаме всичко. От нас зависи дали ще изградим личностна връзка с Бога. Ако отворим сърцето си и преживеем срещата с Господ, няма как да не видим света, себе си и всичко около нас с други очи. С очи, огрени от невеществена светлина! Тогава придобиваме друго виждане и разбиране за налегналите ни тежести. Те имат вече различно измерение

и предназначение. Започват от страшни преследвачи да се превръщат в опитни учители, които ни носят духовна полза. Ето ни повод да осъзнаем, че имаме грехове, че се поддаваме често на злото, липсва ни любов, егоисти сме, себедостатъчни. Осъзнаваме необходимостта от благодарност, смирение, търпение, кротост, въздържание, дълбоко покаяние. Животът, целите, стремежите ни коренно се променят. С придобита опитност и преживяна сила

вече звучат Христовите слова: „Дойдете при Мене всички отрудени и обременени и Аз ще ви успокоя; вземете Моето иго върху си и се поучете от Мене, понеже съм кротък и смирен по сърце, и ще намерите покой за душите си; защото игото Ми е благо и бремето Ми леко“ (Мат. 11: 28-30).

В никакъв случай това не означава, че повярвалите, тръгналите след Господ са застраховани от „бури“, „ветрове“, различни беди и изпитания. Напротив! Той предупреждава: „В света скърби ще имате; но дерзайте: Аз победих

света“ (Йоан 16:33). Друг отзвук и различен изход има обаче сполетялото ни, когато се доверим на Бога и търсим Неговата помощ. Личният опит и животът в Църквата свидетелстват за това.

Свети Порфирий споделя именно този опит със следните думи: „Когато умът и сърцето са преизпълнени с Христос, тогава човек става мъдър и разсъдителен. Божият Дух го научава на всичко. Трябва да отбележим, че човек става разсъдителен не в светски смисъл: тоест, да дава отговор на всеки

Призив

въпрос, или да се справя с всяка работа по-добре от останалите. Не. Срещайки на пътя си трудности, такъв човек не се обръква, не изпада в отчаяние. Обръща се към Христос, Който обитава в него и лесно намира най-добрия и най-простия път за разрешаване на възникналия проблем. При това не претърпява никаква вътрешна повреда."

В този ред на мисли онзи, който е Христов, живее в Църквата и няма как да се оплаква: „Не ми върви“. С други очи гледа и възприема ситуацияите. Знае пътя, изхода.

Понякога си мисля, че „не ми върви“ е почти епидемия. От толкова много хора се изричат тези думи. Виждаш ги унили, разтревожени, обезсърчени. Не подценявам нито един случай. Всички хора заслужават внимание, духовно напътствие. Някои причини за отчаянието им обаче откровено ме учудват, а за тях са огромна тежест: „любовницата го е изоставила“, „пропилял парите, спечелени от хазарт“, „пробвам, ама не мога да зачена от нито един мъж, а нямам проблем според лекарите“ и т.н. Няма как, когато човек върви по пътя на греха и пребивава в духовна тъмнина, да очаква радостно житие. Има такива, които след разговора със свещеника разбират, че няма как да се молим да им провърви в тази посока,

че на Бога не е угодно подобно битие и не благославя делата на мрака. Осъзнават се, правят крачки на промяна, започват да гледат с други очи на живота. Не са малко тези, които за съжаление не искат да приемат, че с характера си, с действията си, с начина си на живеене сами са причина да са в подобно състояние. Не им се води духовен живот, не им се ходи на Църква, нямат нужда от покаяние, а желаят щастие да ги сполети срещу палене на свещи в храма. Така затварят пътя си за

истинската радост, за благодатния живот.

„Не ми върви“ често е плод на нашето себелюбие. Не сме доволни, не сме изпълнени с благодарност от това, което имаме. Искаме още и още ...все не ни стига. Изпадаме в криза, когато очакванията не се сбъдват, плановете не се реализират. Оплакваме се, роптаем, негодуваме. Тогава по Божие допущение идват истинските беди и изкушения, за да оценим какво сме имали, но сме го изгубили и се научим да благодарим на Бога за всичко. Да усетим Неговата сила, да почувстваме любовта Му.

Всяко препятствие, изпитание, трудност в нашия живот е Божия целувка. Как така? – ще попитате. Макар нелогично и нестандартно за нашето човешко мислене, но Бог по този начин ни търси, напомня за Себе Си, иска да ни даде

благодат, спасение. Бог в любовта си гледа отвъд нашето земно битие и обзелите ни грижи. Небето слиза до нас, за да го докоснем и видим, че съществува не само земя

и материя. Имаме покана за нов живот, за промяна, в които мрънкането и думите: „Не ми върви“ остават в миналото.

ДОМАШНА ЦЪРКВА

РОДИТЕЛИ И ДЕЦА - ПРАВОСЛАВЕН ОПИТ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ВЕЧНИЯ КОНФЛИКТ

ФИЛИП (Осадченко),

Архиепископ Полтавски и Миргородски

Всеки от нас е свързан със здравите връзки на семейството. Всички ние сме на някого деца и внуци, а някои от нас са и родители, и прародители. И колкото повече остаряваме, толкова повече усещаме ценността на семейството. Пренебрегналите в младост родителите си, които сякаш прекалено са опекунствали над тях като деца, вече пораснали започват да ценят онази родителска любов, която не са забелязвали преди. Побързалите да напуснат семейния кръг и да избягат „на свобода“, с течение на времето все по-често се стремят да захвърлят всичко и да се завърнат в бащиното огнище. Непонасящите семейния бит, след много години започват да разбират неговите достойнства, забравяйки за мнимите му недостатъци.

От позицията на изминатия от нас голям или малък житейски опит, с неговите загуби и придобивки, разбираме в дълбочина думите на свети Йоан Златоуст: „заради това Той (Господ – бел. автора) е вложил такова влечение в природата на родителите, за да

ги постави в неизбежната необходимост да се грижат за децата си. А на децата Той заповядва много относно техните родители, награждавайки послушните, а неблагоприятните наказвайки, и по такъв начин правейки ги още по-добри към своите родители“.

Заедно с това, именно в семейството се ражда, развива и формира учудващото противоречие, наречено конфликт между деца и родители.

На пръв поглед той е напълно понятен и оправдан: конфликт на поколенията, борба между новото и старото, съперничество между идващите и отиващите си, противоречие между прогреса и консерватизма... Но именно този конфликт руши особената кръвна връзка, която обединява хората. Войната между родители и деца не просто разваля живота или казано по друг начин „сnižава качеството на живот“, но води до дълбоки деформации на съзнанието както на възрастното, така и на младото поколение. Едновременно страда целият социум.

В безуспешните опити да опазят младите от грешки, родителите се съсипват. В не

по-малко безуспешни опити да направят родителите си „напредничави“, „да разширят хоризонтите“ на съзнанието им, се измъчват и децата. Неразбирането и взаимната озлобеност са първите плодове на този конфликт. Когато мине време и самите деца станат родители, животът им нанася „отсрочения“ удар и сега те от собствените си деца понасят онова, което преди са причинили на родителите си. И тогава или се разридават в едно закъсняло разкаяние за това, че са постъпвали глупаво в младостта си, или започват да мърморят, че видиш ли, съвременната младеж съвсем е развалена, а „по наше време не беше така...“.

С опитите да се отстрани този извечен конфликт е изпъстрена цялата история на човешката мисъл. От древни времена до днес се търсят начини, колкото се може по-цялостно конфликтът да бъде избегнат или вече зародил

се, да бъде потушен по-бързо.

Особено важни от християнска гледна точка са опитите за решаване на въпроса от позицията на „достойнство на детето“, с който термин днес се извършва манипулация, силно разклащаща устоите на традиционното семейство. Самото понятие „достойнство“ днес е превърнато в някакъв фетиш, идол, на който трябва да се покланят, а и даже да принасят жертви родителите, преподавателите, възпитателите... На това стъпва и така наречената ювенална юстиция, която стига дотам, да издава решения за изземване дете, на основание неговото мнение, че семейството ограничава

свободата му. Достойнството на детето се обявява за така самоценно, че около него започва да се върти всичко в семейството, в системата на образованието и възпитанието.

И няма как да стигнем до същността на понятието, ако не го разгледаме от християнска гледна точка. Достойнството на човека и в частност на детето се корени в произхода му - Бог е създал човека по Свой образ и подобие (срв. Битие 1:27). Висшето достойнство на Бога определя и високото достойнство на човека. Макар и затъмнено от действието на греха, повре-

дено от страстите, човешкото достойнство притежава свойството абсолютност, то може да възраства по мярката на приближаването на човека като Образ Божий и Подобие Божие, а може и да се смалява. Но заедно с това човешкото достойнство, произ-

хождащо от богосътвореността на човека, никога не може да бъде равно на нула - никой човек не може да бъде признат за съвършено лишен от достойнство.

И оттук следва нещо много важно: след като достойнството на човека произлиза от неговата богообразност, то за пълното реализиране на потенциала на достойнството му, човекът трябва да се развива именно така, както повелява Първообразът, в духа на Божиите Заповеди, според Евангелието. Тук ще намерим и отговор на въпроса за наказването на неразумните деца, което днес е изключително остра тема. Особено що касае физическо въздействие над де-

тето – от шамари до побои – доколко това унижава достойнството на детето и предизвиква в него неприязън към родителите, озлобление и дали това не е в основата на предстоящия конфликт между поколенията.

Социологическите изследвания отбелязват доста висока честота на физическо въздействие над децата: 90% от родителите са потвърдили, че са били децата си в процеса на възпитание, а 80% - че са ги пошляпвали с възпитателна цел. В съвременните пособия по педиатрическа психология се отбелязва, че е сложно да се определи границата между наказанието и жестокото отношение към децата. Защото,

от една страна не всяка жестокост оставя телесни следи и следователно не би могла да бъде физически регистрирана, както и децата не винаги могат адекватно да оценят доколко

жестоки са били възпитателните мерки, а родителите правилно да преценят своите действия: разсъдително ли е било наказанието, доколко жестоко, праведен ли е бил гневът или са били заслепени от ярост?

Отговор може да намерим в християнското тълкуване. Думата „наказание“ в исконния си славянски смисъл означава „наставление, поучение, вразумление“ – на гръцки «παιδεία». Но да избере мярката на това наставление и вразумление може само този, който има премъдрост от Духа (Еф. 1: 17) — който е причастен с Бога. Отново стигаме дотам, че без християнския опит на придобиване на Светия Дух, е невъзможно да се създават правилни взаимоотношения в семейството. По такъв

начин свидетелстваме, че детското достойнство може да бъде разглеждано само в контекста на семейството, и то –класическото, християнското – с родители и деца, които не са равностойни. За равенство не може и да става дума и по силата на съвършено естествените процеси. Например, в детството си и отчасти в юношеството си децата са хранени и обличани от родителите си – т.е. са зависими от тях. Те са нещо по-малко от своите родители. Освен това, са и в по-ниска степен развити, неопитни и за тях отговарят родителите, които са много по-умни, мъдри, силни и опитни.

Децата са задължени на родителите си с дълга на послушанието. Светите отци

свързват любовта и почитта към родителите не само с божествения им произход, но и с факта, че почитането на родителите научава децата да почитат Бога.

Относно първото, преподобният Ефрем Сирин пише: „С всички сили почитай баща си и не нарушавай заповедите на този, който те е родил за Бога“. А свети Йоан Златоуст добавя: „Немалка е наградата, която ни очаква за почитта към родителите ни; заповядано ни е да ги почитаме като владци“. Относно второто, той отбелязва: „неразумните в отношението си към Бога презират и родителите си... Служещите на Създателя оказват и на родителите си голяма почит“. Свети Григорий Богослов също възкликва: „Лесно ще се отрече от великия Бог този, който се е отрекъл от баща си“. Преподобният Нил казва: „Почиташ ли Бога.. през целия си живот се бой от баща си и майка си“.

Домашна църква

Ето, именно такива са естествените отношения в семейството и служат като противоотрова на конфликта на поколенията. Може да се нарече християнски, отговорен патернализъм: почитане на родителите от децата и жертвена любов на родителите към децата.

Безусловно, това не означава нито робство на децата, нито всевластие на родителите. Нито пък означава, че тази зависимост е безкрайна – напротив, пораствайки, децата придобиват все по-голяма свобода, докато създадат свои семейства и тогава властта на родителите над тях остава само власт на любов без заповеди. Което обаче не освобождава децата от почитане на техните родители, а те от своя страна са длъжни да се осъзнават като още по-големи молитвеници за своите деца.

В това съчетание на родителска отговорност

и почитане от децата се състои най-общо противодействието на този извечен конфликт. Децата могат да осъзнаят своето достойнство като почитат достойните си родители, а родителите да се научат да уважават достойнството на децата си, доколкото те са им поверени от Господа.

Израстването в християнското семейство е съпроводено с важния момент на привикване на послушание на Божията воля. Иван Ильин пише: „Човек започва живота си в семейство, което не е създал: това е семейството, изградено от неговите баща и майка, в което той влиза с раждането си и остава в него, докато успее да осъзнае себе си и окръжаващия свят. Той по-

лучава това семейство като съдбовен дар“. Приемайки семейството като даденост, с порастването си детето ще се научи да вижда в това действието на Божия промисъл. Осъзнавайки промислеността в значението на семейството, младите му членове ще израстват по-почтителни и уважителни към тези, които са поставени над тях не по силата на случайността, а по Божия воля.

Естествената привързаност между деца и родители се уравновесява със страха от наказание и единият, и другият компонент се възпламеняват и се реализират в пълнота в любовта. Свети Йоан Златоуст, пояснявайки механизмите на реализация на въ-

тресемейните отношения, казва: „За да не бъдат пренебрегнати Неговите заповеди от родителите, получили задача да възпитат своите деца, Бог е добавил естествената им необходимост. А за да

не отслабва тази връзка от оскърбленията на децата и да не се прекъсне, Той я е защитил с наказания, както от Себе Си, така и от самите родители, като строго подчинява децата на родителите, а в родителите възбужда любов към децата. И не само по този начин, но и по друг Бог здраво ни е свързал. Той не само наказва злите деца за отношението им към родителите, а към добрите благоволи, но така постъпва и с родителите, наказвайки нехаещите за децата си, а грижливите удостоява с почести и похвали“.

Апостол Павел пише: „Вие, децата, бъдете послушни на родителите си, в името на Господа, защото това е справедливо.

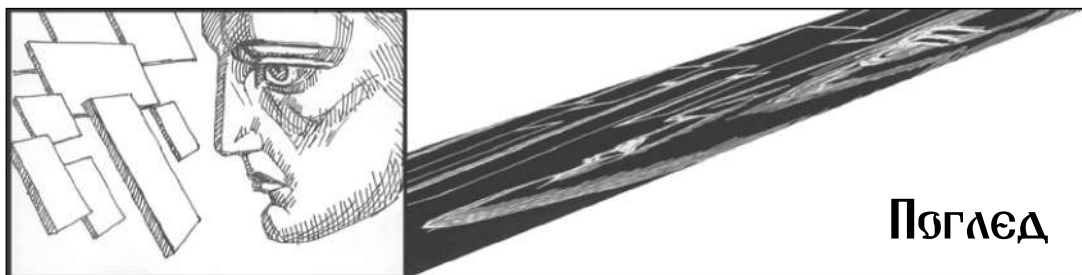

„Почитай баща си и майка си“ (това е първа заповед с обещание), „за да ти бъде добре, и да живееш дълго на земята“. И вие, бащите, не дразнете децата си, а ги възпитавайте в учение и наставление Господне“ (Еф. 6. 1–4). И на друго място: „Децата, бъдете във всичко послушни на родителите си, защото това е благоугодно Господу. Бащи, не дразнете децата си, за да не падат духом (Кол. 3. 20–21).

Божествената педагогика е изключително проста, но действена. Именно Христо-подражателната любов — и почителна, и жертвена, се явява основа на нормалното развитие на семейството. С други човешки усилия е невъзможно това да бъде постиг-

нато. Нито само по себе си учението във вяра, нито външните правила без опита на живот в любов могат да бъдат полезни. Истинското семейство е отражение на Небето, малка Църква. И когато жертвената любов на родителите възпита същата жертвена любов у децата, а те се постараят да повторят високото послушание на Сина Божий към Небесния Отец - „Но нека бъде не Моята воля, а Твоята“ (Лк. 22. 42) — тогава и причините за „конflikта на поколенията“ ще изчезнат.

Превод от руски език: Валя Марчелова

КОМПЮТЪРЪТ, IQ И БЪДЕЩЕТО НА НАШИТЕ ДЕЦА

Андрей Драгулинеску

В съвременния свят най-много се ценят интелектът, сложните понятия, техническите умения – всичко „умствено“. Но даже специалистите започват да изпитват тревога, признавайки „духовния закон“ по-висш от всичко, той е фундаментът на тези наши способности и е необходимо да развиваме емоциите, чувствата и взаимоотношенията си с другите хора – всичко „сърдечно“.

В своята книга „Емоционалният интелект“, Даниъл Голман събрал резултати от изследвания върху интелекта, проведени в течение на няколко десетилетия, достигнал до извода, че като цяло ние сме склонни да подценяваме важноста на социал-

ните и емоционални умения. Ако се има в предвид дългосрочната перспектива, то за нея има параметри за оценка, които са много по-ефективни от IQ (коефициент на интелектуално развитие).

Джейн Хили споделя: „Фактът, че тази книга на Голман се изстреля, оглавявайки списъка с бестселъри и дълго време продължава да остава на първите позиции, свидетелства, че Голман докосва болезнена страна на днешното общество, пренаситено с информация“.

Голман изразява тревога по повод драматичното понижение на „емоционалната интелигентност“ през последните две десетилетия, назована от изследователите

„болезнен емоционален дефицит“. В Съединените щати, където са проведени най-много от изследванията, децата показват спад на емоционалните умения по повече от 40 показателя за емоционално и социално благополучие (от средата на 70-те до края на 80-те години). Подобни открития са тревожни, когато се има предвид, че според Голман IQ допринася само 20% за финансовия и личен успех на човека, докато останалите 80% са силно зависими от неговите социално-емоционални умения.

Удивителен пример е даден в книгата на Голман, резултат от продължително проучване, в което група деца е оценявана първо в предучилищна възраст, а след това след 14 години.

В първия етап, на децата е предложена паста и им е казано, че ако се въздържат 15-20 минути, преди да почнат да ядат, ще получат по още една. След 14 години тези деца отново били наблюдавани и бил отчетен следният забележителен факт: тези, които в ранната си детска възраст проявили самоконтрол и успели да се въздържат от незабавно задоволяване на апетита си, се оказали емоционално много по-стабилни - учителите се отнасяли с тях по-добре, били обичани от приятели, демонстрирали много по-успешни резултати от национални тестове в сравнение с онези деца, които преди 14 години изяли пастите си веднага.

Това и много други проучвания ясно показват, че в допълнение към коефициента на интелигентност, има фактори, свързани с ефективните умствени умения.

Каква е причината за загубата на тези умения, която се наблюдава в целия свят през последните години? В едно интервю Даниъл Голман откровено я назовава:

„Децата прекарват все повече време, приковани към телевизор или компютър, изолирайки се от други деца и възрастни. А повечето емоционални умения, за които споменахме, се придобиват не в усамотение, а във взаимодействие с други деца и възрастни. Поради тази причина се при-

теснявам от акцента, който се поставя върху компютрите, какви огромни ползи носят те. Колкото повече време прекарваш пред компютъра и телевизора, толкова по-малко - с други хора“.

Пред компютъра ти си сам, а емоционалните умения не се придобиват в уединение.

Много работодатели по целия свят, наемайки хора с технически и финансови профили, от няколко години започнаха да проявяват по-голям интерес към „социалната и емоционална интелигентност“ на потенциалните служители, отколкото към уменията по специалността. Например, още от 1997 г. проучване, проведено в Швейцария, показва, че големите фирми (инженеринг, банково дело) искат да наемат хора със следните качества: самообладание, инициативност, способност за концентрация, комуникационни умения, креативност, способност за работа в екип, гъвкавост, честност, получаване на удовлетворение от работата с хора - това са точно тези умения, които днес са в упадък. В списъка на качествата, изисквани от работодателите, оценките, получени в училище били вклю-

чени накрая, а опитът за работа с компютър дори не бил споменат!

Джейн Хили заявява: „Много от днешните деца мислят повече за компютъра, отколкото за себе си и техните ценности.“ Същата изследователка си задава въпросите:

„Колко вреда нанася компютърът на нашето социално, емоционално и лично развитие, включително на такива важни житейски умения като мотивация, внимание и памет?! Как да помогнем на децата си да развият своите таланти и качества, ценности, способност за интроспекция, грижа за другите, да развият своите умения за спонтанна игра и лично удовлетворение?“

Развитие

на мозъка и използване на компютър

В нашия все по-технологичен свят ставаме свидетели на безпрецедентно нарастване на такива проблеми като: синдром на дефицита на внимание, анти-обществено поведение, лоша мотивация, депресия и неефективни работни умения. Всичко това се заражда в емоционалните центрове на мозъка и се полага в детството.

Най-важните невронни пътища, които регулират това поведение обаче, не могат да се развият, когато оставим детето насаме с компютъра – за това е необходимо често социално взаимодействие с хората, развитие на умения за отговорно мислене, както и физически упражнения. Например, както твърдят много невролози, невронните схеми, които регулират агресивното поведение, са много гъвкави в детството и прекомерното ангажиране с агресивни компютърни игри, съчетано с недостатъч-

на топлина, приемана от други хора, може да повлияе негативно на децата и това може да ги превърне по-късно престъпници.

Един от важните аспекти на развитието на мозъка на детето е интегриране функционирането на различни мозъчни системи - например: разглеждане на лист музикални ноти, пренасяне на нотите от листа на клавиатурата на музикален инструмент и също така добавяне на невромоторна програма, която да позволи на пръстите

да изсвирят тези ноти - и всичко това, докато се прослушва мелодията. Тази мозъчна интеграция се развива постепенно, чрез дългосрочна практика, в за-

висимост от това как човек започва да се обучава (във всяка възраст), как активно трансформира суровия материал в нова форма: глината във фигури, кутиите в къщички за птици, идеите в изречения, впечатленията - в жизнена философия.

„Усилват ли новите технологии този процес или го отслабват? - пита д-р Хили. „Компютърът прави твърде много за тази интеграция (например, комбинира изображения, звуци, движения), така че детето само експериментира, вместо да координира само всичко, и по този начин неговата дейност се изключва активният процес, който може да се окаже незаменим“.

Същата изследователка отбелязва:

„Стратегическите познания са това, което отличава учениците, които демонстрират най-добри резултати, и възрастните, успяващи в професионалната си сфера. А онези млади хора, вместо които някой друг

- било то човек или компютър - е извършил процесите на обмисляне и практическо решаване на проблемите, показват тенденция да придобиване на слаби стратегически познания”.

Известният професор от Харвардския университет Хауърд Гарднър казва: ако наистина искаме децата ни да се научат да бъдат креативни, трябва да се съсредоточим върху онези дейности, които стимулират увереността и изобретателността и се провеждат заедно с родители и учители.

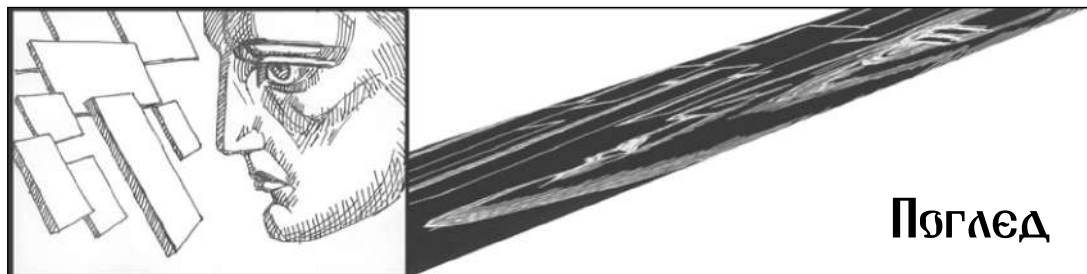
Дали детето ще прекарва твърде много време пред компютъра, в крайна сметка зависи от родителите. Само че „родител, който вярва, че компютърът може да го за-

мени, е просто луд!“ - казва ученият, който сам е баща на четири деца.

Накрая Джейн Хили заключава::

„Ако уменията като четене и способност към дълбока рефлексия се загубят от едно поколение, то може да не могат да бъдат възстановени от следващите поколения. Използването на компютър за подобряване на способностите е едно, но съвсем друго - да му позволим да замени нашата система от интелектуални ценности“.

Превод от руски език: Армине Христова

„Аз не помислих...“, „Аз просто мислех, че...“

ЕДНО РЯДКО УМЕНИЕ

Игумен Нектарий (Морозов)

Кое е обяснението, което чуваме най-често, когато питаме човек за причините за неговите постъпки - неразумни, прибързани и греховни в края на краищата?

„Прости ми, не се замислих!“ - нерядко даваме такъв отговор и на самите себе си, ако решим да изясняваме защо сме допуснали подобни постъпки.

Тази реакция е толкова разпространена, че изглежда универсална: винаги се явява най-доброто оправдание за всяка неловкост, глупост, престъпна небрежност и дори истинска непочтеност. В много случаи тя носи и пределно искрен характер.

Смущава ни само едно: има ли право човекът, който е разумно същество, да прави редица грешки и да се утешава с това, че не е помислил и въобще да не го притеснява фактът, че да мисли е негово пряко задължение и негов безусловен дълг?

Между другото, съществува и още един вариант за това, как е протекло дадено събитие, което не е трябвало да бъде допуснато:

- Аз просто не мислех, че...

Нужно е да се допълни, че този отговор се чува в такива ситуации, които предизвикват повече недоумение, отколкото възмущение: как въобще това е възможно?

Поглед

Ние, които порано негодувахме, че някой не се е замислил, в гнева си противоречим сами на себе си: „Я, по-добре не мисли, че и без това не ти се получава“!

Но в действителност няма голямо противоречие.

Хората толкова често правят глупости, без да се замислят, а понякога и още поголеми бъркотии, само заради една причина: умението да се мисли днес е много голяма рядкост. Това не е форма на речта или някакво остроумие, а голяма и реална беда. Ние, свещениците, а и всеки, който пропуска покрай себе си поток от всякакви различни хора, се сблъскваме с това постоянно: все повече и повече се срещат хора, които не знаят какво е логика и не могат да си направят елементарни изводи, хора, за които да мислят, се явява непознат и тежък труд.

Навярно има много фактори, които обуславят формирането на това бедствие, но е тема за сериозно и тщательно изследване не на един човек, а на мнозина. Освен това не можем уверено да твърдим, че то е уникално и присъщо само за съвременното. Но е истинско бедствие и ситуацията непрекъснато се влошава.

Този проблем определено няма някакво вълшебено моментално разрешение, но всичко необходимо, за да го разрешим, е в наша власт. Можем да правим това, което зависи от нас, за да научим реално своите деца, ученици и под-

чинени сериозно да мислят, както и роднините, и близките си, и най-вече себе си. Умението да мислиш има такава същност, че започнеш ли да го пренебрегваш, то постепенно се загубва.

Как да се научим да мислим? Предполагам, че няма да сгреша, ако кажа, че доброто и сериозно четене тук заема едно от главните места.

Сериозното четене е необходимо, тъй като активира мисловните способности и развива мозъка. Освен всичко останало, което мога да споделя като ползи от четенето, главното е, че то активира мисловните способности и всестранно развива мозъка. Докато човек чете, за сравнително кратко време успява да преживее различни ситуации и да му се наложи да ги осмисли и оцени, да получи нови знания и да надгради тези, които вече има. Разбира се, човек получава още по-голяма полза от четенето, ако се учи да не чете повърхностно, а да разбира смисъла и в идеалния случай - да обсъжда прочетеното с други хора: членове на семейството, приятели или някакво литературно обкръжение. Това се отнася предимно за писаните истини, но

и между другото, ако се говори за Русия, то страната отдавна не може да претендира да е най-четящата в света: както свидетелства и статистиката, че до 44% от руските граждани не успяват да прочетат и една книга през

годината. Не можем да повлияем на това положение радикално, но все още имаме възможност да четем и да предаваме любовта си към книгите на онези, които ни забикалят.

Добре е да не забравяме, че непрекъснатото гледане на телевизия, сериали и филми с невисоко художествено ниво, безкрайното пребиваване в социалните мрежи, увлечението към всевъзможни игрови приставки и компютърни игри оказват противоположно въздействие на мозъка на човека: натоварват го и го „приспиват“, правят го слаб и ленив.

Още един важен за мисловния процес момент - непрекъснатото съблюдаване на правилото да анализираш действията си и живота си като цяло или минимум най-значимите в него събития. Ще го повторя - може и трябва да се приучават децата, учениците и сътрудниците ни, но и ние самите също. Чрез ежедневната работа над грешките си човек коренно променя себе си и своя живот. Чрез ежедневната работа над грешките си, човек коренно променя себе си и своя живот.

Още един навик, който е желателно да придобием и който е тясно свързан с навика да анализираме, е да обмисляме своите думи и постъпки и чак след това да говорим и да действаме. Гореспоменатата работа над грешките неизбежно довежда човека до този извод: повечето грешки са извършени, защото не са били предшествени от размисъл.

Категорично е, че това, което възпрепятства този процес, е привикването. Човек често предпочита да сбърка и от една неприятна ситуация да попадне във втора, а от нея да се окаже в трета, но да не промени нищо и да продължи да си живее като преди, без да мисли.

Да мислиш, всъщност е трудно. Не само защото принуждаваш мозъка си да работи, извеждайки го от състоянието на слабост и леност, не само защото е необходимо оп-

ределено време и съдържане на емоциите, които ни подбуждат да говорим и извършваме такива постъпки моментално, без да ги отлагаме.

Навикът да анализираме живота си и да обмисляме вече извършените от нас действия, да възприемаме и осмисляме критично реалността, в която съществуваме, ни поставя пред множество проблеми - не само технически, материални и интелектуални, но и нравствени. А това е най-сложното.

Човек не се замисля, но преминава през много ситуации, които изискват неговата християнска оценка. А ако се замисли, неминуемо ще се сблъска с тези нужди лице в лице. Затова се оказва, че е по-лесно да не мислиш. Не всичко е толкова сериозно и отговорно. Не е толкова страшно. Стандартната ситуация е съвестта да ни безпокои и да се опитва да ни подсказва нещо, да задържа вниманието ни на нещо много важно, но паралелно с това в нас да звучи успокояващият приспивен глас: „Не зацикляй над това, не усложнявай нещата, направи всичко по лесния начин и недей много да мислиш...“ И това със сигурност не е грижата на нашия Ангел-хранител за нас.

Когато Господ казва, онези, които имат уши да слушат, нека слушат, четящите - да разбират, то се има предвид точно това, че всеки човек е длъжен да разбира какво се случва с него и около него и никой не може да се оправдае, че е имал уши и не е слушал и е чел, но не е разбирал, тъй като всички сме надарени с дара да осъзнаваме, мислим и по този начин да намираме смисъла - и очевидния, който лежи на повърхността, и този, който ни се струва съкровен, но за внимателния човек е също очевиден.

Светите отци наричат човека словесно същество или по друг начин казано - разумно. И науката е съгласна с това, наричайки ни homo sapiens. Такива трябва да сме - разумни. Защото без това е много трудно да останем хора в истинския смисъл на

тази дума и определено е невъзможно да бъдем християни.

Следователно, наше задължение е да се принуждаваме да мислим. Колкото и да ни е неудобно, трудно и дори страшно.

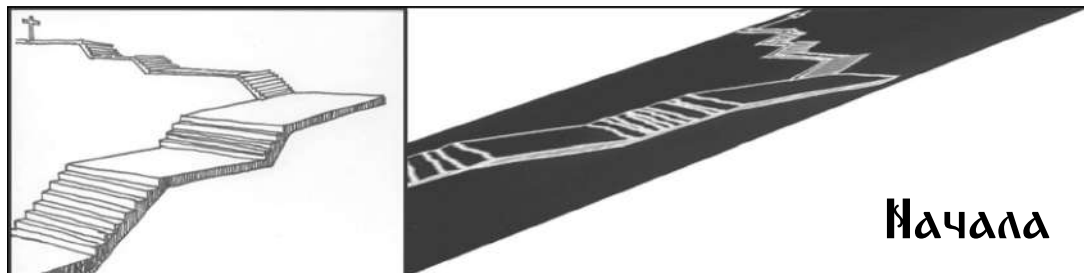
Със сигурност рано или късно ще дойде моментът да обясним своя постъпка и тогава в главата ни не би изплувало: „Аз просто

не се замислих“...

Тогава никой няма да може с досада на нашия отговор: „Аз така си мислех...“ да отвърне:

- Не е нужно да правиш това, защото и без това не знаеш как!

Превод от руски език: Теодора Цакова

КАК ДА СЕ МОЛИМ ПО ВРЕМЕ НА ЛИТУРГИЯТА

Наставление на св. Серафим Дмитровски

За да прекарваш Литургията по-леко и неразсеяно, се старай да се молиш така: по време на четенето на часовете поменавай починалите и живите. Това поменаване ще се възнесе с поменаването на свещенослужителя към небето и ще даде велика радост на душите на поменаваните. Тук няма значение, дали поменаваш в олтара около жертвеника, до вратите на олтара или в църквата – Господ чува навсякъде.

Когато започва Литургията с думите: „Благословено е Царството...“, се помоли Господ и теб да те сподоби

с Небесното Царство. По време на първата мирна ектения се помоли Господ да ти даде Своя мир през днешния ден. Нищо не действа така благотворно на душата, както мирното състояние и това особено дразни врага на спасението. Той по всякакъв начин иска да го наруши, да изкара човека

от мирното състояние, да предизвика свади, раздражение, злоба, досада, ропот. Затова, молейки се за мир в душата, представяй си, че си на сал сред бушуващи вълни, почувствай своята безпомощност и моли Господа за помощ.

Когато се паят антифоните, свещенослужителят чете

молитви за запазване на Църквата. Ти се моли за същото, както и за това, Господ да избави града, в който живееш, от неверието, ересите и разделението.

Преди Малкия вход свещеникът чете молитвата: „Направи така, че с този наш вход да се извърши и вход на светите ангели, които заедно с нас да служат“. В това време безкрайно множество ангели изпълва църквата. И ти се помоли на твоя ангел-пазител да застане до теб и да се помоли заедно с теб: „Свети ангеле-пазителю мой, помилуй ме и ме посети в този час и се помоли с мен и за мен“.

По време на четенето на апостолското послание и Евангелието невидимо за нас ангелите запалват безкрайно множество свещи. Свещенослужителите чете молитвата: „Дай да светне в сърцата ни нетленната светлина на Твоето богопознание и отвори очите на разума ни, за да разбираме Твоето евангелско учение“. В това време се помоли Господ и на теб да изпрати Божествена светлина и да възсияе в сърцето ти.

Следва сугубата ектения, когато на всяко прошение се пее три пъти „Господи помилуй...“. Тази ектения представя целия земен живот на Господа, когато е бил следван от тълпи народ, които викали: „Помилуй ни!“. Представи си всички тях: и хананейката, и слепеца, и прокажения. И като паднеш с цялата си душа пред Господа, почувствай се прокажена, бесновата, сляпа. Мислено се хвани за ризата на Господа и го умолявай да те помилва, добре е да паднеш на колене пред иконата. Възгласът след ектенията ни изпълва с надежда, че по вели-

ката Си милост Господ ще чуе твоя вопъл: защото Си благ и човеколюбец, и на Тебе, Отца, Сина и Светия Дух въздаваме слава сега, винаги и во веки веков...“

По време на ектенията за оглашените се помоли за невярващите. Може би ти имаш невярващи роднини или познати. Помоли се Господ да се смили над тях и да просвети душите им със светлината на вярата. След това благодари на Господа за това, че самият ти по Неговия промисъл се намиращ в числото на верните.

Херувимската песен е молитвата на Господа в Гетсиманската градина. Тук прекарай пред очите си целия Гетсимански подвиг на Господа, молението Му до кървава пот,

страданията Му за греховете на хората. Спомни си, че и ти си минал пред очите на Господа с всичките си падения и грехове. Почувствай, че

в онази нощ Господ е пострадал и за теб. Особено осъзнай пълното си недостойнство – с какво се отплащаш на Господа за онова, което Той е направил за теб и Го моли да те помилва. Както Господ е бил послушен на волята на Своя Отец, така и ти предай себе си на Неговата воля и се реши търпеливо да носиш изпратения ти кръст.

По време на Великия вход, който изброява разпятието на Господа, моли Го да помене и теб в Небесното Царство. Когато чуеш „Мир всем!“, си представяй слизането на Господа в ада за спасение на починалите и намиращите се там до Неговото пришествие и се помоли така: „Влез, Господи, в ада на моята душа и ме спаси“. Когато чуеш думите „Да възлюбим един другото, та в единомислие да изповядаме“, се помоли

Господ да вложи в теб светла любов и да ти даде да обичаш всички, особено онези, които не обичаш или обиждаш, и онези, които обиждат теб и не те обичат. При думите „Да стоим добре, да стоим с благоговение...“ се помоли Господ да вложи в теб страх Божий, за да помниш винаги Негово присъствие.

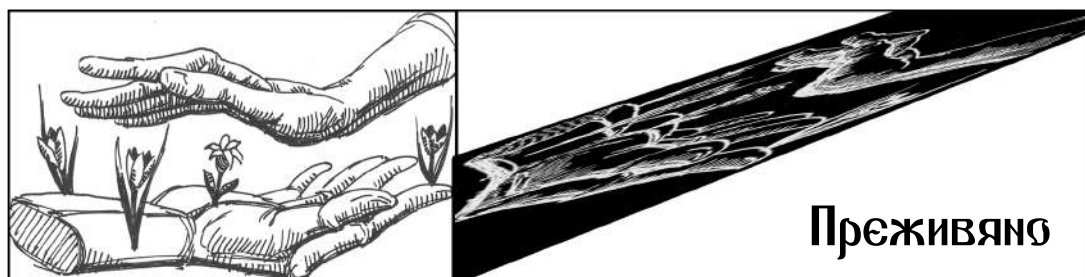
При възгласа „Да благодарим на Господа...“, благодари особено. В това време свещенослужителят чете молитва, която напомня за всичките Господни благодеяния към хората, благодари за тях и за извърш-

ваната Света Литургия. И всеки е длъжен да благодари в частност и за нещата, с които Господ го е надарил лично, за милостите, с които го е обсипал.

По време на „Тебе поем“ трябва да си припомним греховете, особено тежките, и да молим Господ за прошка.

Ако така прекараш Литургията с внимание и усърдие, непременно ще получиш полза.

Превод от руски език: Дияна Янчева

Преживяно

НЪЯ Я ПРИЧАСТИ СЪМНИЯТ АНГЪЛ

Иван Кузин

Литургията беше вече към края си, а желаещите да се изповядат бяха още около двадесетина. На отчето му се искаше колкото може повече от събралите се да успеят да извършат това тайнство, без което, както се знае, е недопустимо да се пристъпва към Чашата, и затова бързаше. Той се стареше да подканва излишно приказливите енориаши, на помняй-ки им, че по

време на изповед не е толкова важно да опишат в подробности съгрешенията си и някои свои неблагочестиви постъпки, колкото да имат чувството за покаяние в душата си и желанието да се поправят. Въпреки

това обаче, той се извини и все пак предупреди хората за това, че за голямо негово съжаление няма да може да изслуша и изповяда всички. След тези думи повечето се оттеглиха настрана, а останалите започнаха да

подпират стоящите преди тях, стеснявайки пространството около отец Михаил.

Пред Олга Николаевна вече нямаше никой, но тъкмо когато тя понечи да отиде при отца, забеляза отдясно един подпирател се на бастун старец. Той дишаше тежко и потта се стичаше по челото му на вадички.

– Минете пред мен, – каза Олга Николаевна, отстъпвайки леко назад.

Той благодарно кимна с глава... Когато отец Михаил покри главата му с епитрахил, тя чу зад гърба си детски плач и женски глас:

– Пак ли се подмокри?.. Боже мой...

Може ли?

– жената с младенец на ръцете, умолявайки, гледаше Олга Николаевна.

– Разбира се, – тя направи крачка встрани. И вече изпитателно изгледа

младежа със зачервено лице, който застана до нея на мястото на жената с детето. Като усети, че от него лъха на алкохол, се възмути. „Как може в това състояние да дойдеш в храма?“ – искаше й се да му каже, но веднага се осъзна: „Господи, аз ли да го съдя? Може би той се е изтормозил от страстта си, може да е измъчил и близките си и сега е дошъл за помощ при Бога, а след забележката ми да се засрами и да си отиде от храма завинаги? И тогава душата му ще загине! Нека свещеникът прецени...“ И тя отстъпи реда си, пропускайки младежа напред.

Той я изгледа с удивление, но все пак се нареди след майката с детето....

Отец Михаил разговаря с него доста продължително и сред чакащите за изповед се надигна недоволен ропот. Олга Николаевна обаче се радваше: „Нека, – мислеше си тя, – по-дълго да поговорят, може да е за доброто на момчето...“

След като опрости греховете на младежа, отецът обяви, че ще изповяда само още един – последен. Олга Николаевна не успя и крачка да направи, когато за миг изпреварвайки я, пред нея се шумгуна дребна възрастна женица. Олга Николаевна я погледна объркано, но нямаше какво да

стори и затова заедно с другите, които не успяха да се изповядат, се оттегли настрана...

“Господ не ме допуска до Чашата, – помисли си тя, – недостойна съм!.. Да, наистина: **наскоро**

нашамарих сина си заради прашката, а трябваше да постъпя иначе – да му обясня, че наранява птичките и те страдат; на колежките си на работа, когато ги заварих да гледат непристоен филм, казах много гадни неща, вместо да им обясня, че подобни зрелища са мерзост... И даже не се извиних... Господи, прости мене, грешната! Сега разбирам, че Ти ми оказа велика милост, като не ме допусна с осквернените си устни да приема Тялото и Кръвта Ти, опáзи ме от кощунствения грях...“

През това време причастниците вече започваха да пристъпват към Чашата. Олга

Николаевна видя сред тях дядото с бастуна, майката с детето на ръце и искрено се зарадва за тях.... Когато се причасти и зачервеният младеж, когото тя бе пунала пред себе си, очите на Олга Николаевна се насълзиха. „Господи! – прошепна тя – избави го със силата на Твоята благодат от пагубната страст, изпрати на семейството му спокойствие и щастие...“ и се прекръсти.

След като службата приключи, енориашите, както е обичайно, се насочиха към свещеника, за да целунат Кръста, който той държеше в ръката си... Когато Олга Николаевна понечи да целуне Разпятието, свещеникът потрепна и леко се олюля... „Какъв срам, – си помисли тя,

– даже настоятелят се отдръпна от мен. Това е сигурен знак да не доближавам Светиията, докато съм в греховни нечистотии!...“ Засрамена, застана в най-тъмния ъгъл на храма,

без да смее дори да произнесе святите думи на молитвата.

След няколко минути чу женски глас:

– Защо стоите тук? Причастниците трябва да изслушат благодарствения молебен. Елате!

Олга Николаевна не успя да отговори. Възрастната служителка на храма, с кафява забрадка на главата, я хвана за ръката и заведе при причастниците.

„Господи, прости ми! – ужасена си мислеше Олга Николаевна, – съвсем обезумях!...“, но не посмя да се отдръпне, за да не

попречи на благоговението на молещите се.

След молитвата тя бързо се прекръсти и незабавно излезе от храма...

А жената с кафявата забрадка отиде при настоятеля.

– Извинете ме, отче Михаиле, но не видях тази жена при Чашата. Защо ми наредохте да я доведа на благодарствения молебен?

Свещеникът я хвана за ръката и я отведе настрана.

– Знаеш ли, Антонина, – каза той с тих глас, – тази жена, когато доближи Кръста, сияеше с такава неземна светлина, че за малко

да загубя равновесие... Дори тя да не е пристъпила към Чашата, повярвай – нея е причастил самият Ангел. Такива явления понякога са на-

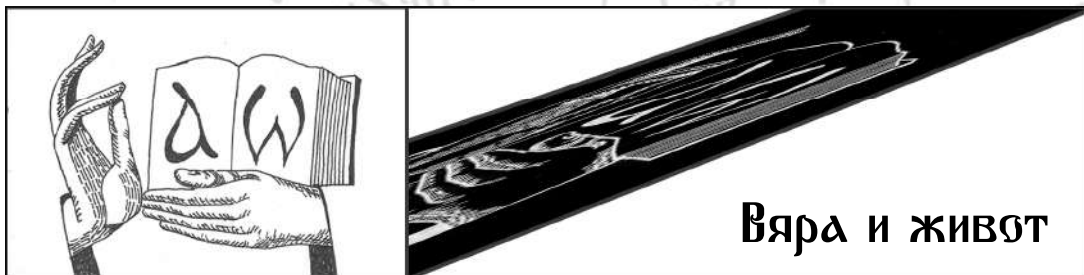
блюдавали Светите Отци... Само те моля, в името Господне, не казвай на никого за тази енориашка...

И той се запъти към олтара...

Антонина излезе от храма и с любопитство погледна подир отдалечаващата се леко прегърбена Олга Николаевна, но не забеляза никаква излъчваща се от нея светлина...

Превод от руски език: Марина Трухина

Вяра и живот

ПРАВОСЛАВИЕ В СТРАНАТА НА ИЗГРЯВАЩОТО СЛЪНЦЕ

Валерий Андонов

Фактът, че в такава далечна и неповторима със своята уникална история, култура, бит, традиции и съвременни технически постижения страна като Япония има православие и поместна църква, изглежда някак странен, непонятен и не се вменява в традиционните представи за народа от Страната на Изгряващото слънце като страна на самураи, източни религии и висши съвременни технологии. Така си мислел и един нашенец-българин, попаднал случайно в Осака на сграда, чиято архитектура изглеждала подобна на църквите в Русия и изобщо на тия, в православните страни. Воден от любопитство, той влязъл и видял, че

наистина всичко тук е като в църквите на неговата родина. Само дето свещеникът, който му се усмихвал с типичната за тази страна любезност и го заговорил на смесен

руско-английски език, както се виждало, бил японец. В началото изразил радост, че е дошъл посетител от православна страна, но по-късно в хода на разговора бил смутен от изявлението на нашенеца, че той по принцип се считал за православен християнин и уважавал Църквата, но не си падал особено усърден. Влизал в църква, само за да запали свещ по празници и дори... не бил кръстен?! Как! Един човек от изконно православна земя да не е кръстен - изумил се японският свещенослужител.

Сънародникът ни гузно смололевил, че отдавна имал намерение да се кръсти, но от бизнес-дела и други сериозни грижи все не намирал време за това. А не бил искал да се кръсти тук, в Япония, като на шега го попитал свеще-

ника? Може, защо не, внезапно се съгласил българинът. И се случило така, че по волята Божия, чиито пътеки са неведоми, българинът-чужденец в тази страна, на другия край

на света, приел свето Кръщение в японска православна църква от японски свещеник.

Тази автентична история, която ми разказа един мой познат, ме накара да узная повече за това, как дори в страна като Япония има действаща автономна православна църква и се благовести православието за слава на нашия Господ Исус Христос.

Всичко започва от момента, в който един млад, двадесет и пет годишен руски йеромонах

пристига в Япония през 1861 г. Това е отец Николай Касаткин, роден в 1836 г., който след завършване на семинария в Смоленск и Духовна Академия

в Санкт Петербург, получава благословение да замине за Япония, за да основе „Мисия за проповед и катехизация на японските езичници“, както било казано. В продължение на цели осем години младият йеромонах изучавал усърдно японски език и се запознавал в детайли с местната култура, навици, бит, обичаи, традиции, вярвания. Благовестувал търпеливо и постоянно, братолюбиво, превеждал Библията и богослужебните текстове на японски език. Сблъскал се с много трудности, дори с гонения.

По това време в страната се извършвали радикални промени от всякакво естество, които целели да се излезе от многове-

ковната изолация и да се постави Япония на нови релси в крак със съвременните развити държави от Европа и Америка. Бил премахнат Шогунатът Токугава, управлявал Япония през близките векове и властта преминала в ръцете на императора и аристокрацията, които желали да превърнат страната в държава от западен тип. Кастата на самураите-воини била лишена от влияние и низвергната. Мнозина от тези разоча-

ровани и преживяващи душевен катарзис хора се били заселили в Хакодате, в северната част на страната. И колкото и да звучи необичайно, именно сред тези сурови бивши воини, о. Николай Касаткин успял да

посее първите благодатни семена на Христовото учение. Как ли - той открил онази близка връзка на християнството с умонастроенията на тези души, свикнали на саможертва в името на другия. Дисциплинирани, с чисти души, с изграден особен кодекс на честта и готови на самоотверженост в служението на нещо, в което биха повярвали, те станали първите последователи на православно християнско учение в Япония.

До този момент християнството било проникнало в Страната на Изгряващото слънце само в чрез католически и протестантски мисионери, предимно португалци

и холандци (още през 16 век, но било непопулярно и преследвано). А какво било изобщо Православие? Японците не правели разлика между отделните християнски вероизповедания, за тях те всички били еднакво чужди. Будизмът и шинтоизмът, традиционните религии тук, имали по-скоро национален и традиционен характер и представлявали в основата си само един морално-етичен комплекс (близко до протестантските схващания). Понятието за Личностен Бог, който е Един в Света Троица, спасението на душата в името на вечен живот, връзката Бог-човек, живот в Христа и въобще мистичната част на православното християнство - това били извънредно трудни за обяснение неща, особено за хора с толкова различен начин на мислене, представи и живот. Дори било трудно да се намерят подходящи думи за някои понятия

- т. напр. думата за православие на японски е сей-кьо - „правилно учение“. Но о. Николай Японски се справил с така тежката задача. Неуморно проповядвал, помагал, катехизирал, в края на мисията си покръстил над 33 000 японци. Построил много храмове, създал 266 християнски общини, вече като архиепископ на новосъздадената Японска Православна Църква имал 116 помощници-катехизатори, един епископ, 35 йереи, 6 дякони, 14 учители по църковно пеене. Спомогнал за построяването на четири училища - семинария, за катехизация, за жени и за църковни певци. Издавал „Църковен вестник“ (от 1877 г) През 1880 г. в Токио бил осветен Катедралният храм „Възкресение Христово“, който японците наричат Никорай-до. Всичко това било благодарение и на самоотвержените му помощници, един от потомците на които е

посетилият неотдавна България о.Николай Оно (с мирско име Шигенобу), който е правнук на самураи, покръстени от о.Николай Японски. Предците му са служили като свещеници в Осака, Сендай, Хакодате, Шизуока. Познавали един от най-близките съратници на отца - Павел Савабе, който обичал да казва - „ако искаме да променим страната си, трябва първо да променим себе си“.

Особено труден период изживяла новосъздадената църква по време на Руско-японската война през 1904-1905 г., когато пропагандата обявила о.Николай и последователите му за руски шпиони и те изтърпяли преследване. Тогава той самият казвал: „Как мога да се моля за победата на руското оръжие, а да забранявам на моите енорияши да се молят за успеха на тяхното отечество?“

След неговата смърт в 1912г. православните християни в Япония имали и други изпитания. В 1945 г. генерал Маккартър, командващ окупационните американски войски в Япония, обвинил японските православни за шпиони на Съветския съюз и натрапил в църковните им среди американски проповедници. Архиепископ Сергий бил арестуван от властите и умрял след години в японски затвор. Настъпил разкол, който бил преодолян едва през 1970 г., когато се извършила канонизацията на свети Николай Японски, като равноапостолен покръстител на Япония. Девет години покъсно се учредява официално Подворие на Руската Православна Църква в Япония, в чиито рамки влиза Автономната Японска Православна Църква.

Днес тя наброява около 40 000 души (в цяла Япония християните от всички конфесии не надвишават един процент от населението). Неин настоятел е архиепископ Даниил Нуширо, митрополит Токийски (от 2000 г.), награден от патриарх Алексий Втори с ордена на името на св.Николай Японски. Има три епархии - Токийска, със

седалище Токио; за Източна Япония със седалище Сендай; и за Западна Япония, със седалище Киото. В Токио има православен манастир от 2005 г., както и семинария с 22 свещеници и 6 дякони. Служи се на японски, а понякога и на църковнославянски език.

За трудностите и особеностите на православно благовестие в Япония говори в едно интервю от последните години Сендайският епископ Серафим. Проблемът е, казва той, че японците трудно приемат християнството като цялостно учение, а само част от него, което е близко до тяхното мислене и култура - например почит към починалите в православието, което се покрива и с традиционния култ към предците в националните им религии. Много японци посещават неделните училища, изучават Библията, но за съжаление я приемат по-скоро като литература и в крайна сметка не се кръщават. Не могат да приемат християнството като начин на живот. За тях то си остава някаква форма на западния начин на живот, чуждо на тяхната култура, а те са големи традиционалисти, силно привързани към своите обичаи. Някои пък приемат кръщение след години изучаване на вярата и посещаване на църква, и колкото и да е странно - след това вече не можеш да ги видиш в храма... Все едно са завършили някакъв курс, дипломирали са се и - край! Други присъстват в храмовете на служба, кръстени са, но не могат да пропуснат и най-популярните шинтоистки религиозни празници като Мацури например, защото на това не се гледа с добро око. Говори се, че средностатическият японец се ражда като будист, участва в ритуалите и се жени като шинтоист, а в живота си спазва конфуцианската етика. И още: на повърхността на японската душа проблясват отраженията на Запада, но дълбините ѝ си остават непроменимо японски.

Все пак, казва епископ Серафим, хубавото е, че като цяло японците са любозна-

телни, отворени към истинското познание, отнасят се с почитателност към всеки, който се държи добре с тях. Докато на Запад властва егоцентризмът и индивидуализмът, японците, точно обратно, са колективисти и готови на жертви в името на другите. Но, казва той със смях - Бог да ви е на помощ, ако им станеш враг! Каквото и да се казва, бъдеще за православието в Япония има. Фактът, че тук от цели 160 години се благовестува, че има действаща Църква и наследници на делото на св. Николай Японски, говори красноречиво, че Бог промисля за спасението на този народ.

И накрая, една моя лична история. През миналото лято в двора на манастира, в кой-

то работя, влезе млада японка. Попита на звънлив английски кога ще се служи в храма. Казах ѝ да дойде в неделя сутринта. За мое учудване тя бе пристигнала преди мен, цял час преди да започне утрешната. Стоя благоговейно през време на цялата служба, прави поклони и гледа с интерес. Накрая сподели, че не е християнка, но обича да влиза в християнски храм и особено да присъства на служба - чувствала се необикновено леко и радостно, излизила като заредена с нещо хубаво и добро.

Мислено се помолих Бог да я просвети и присъедини към частта на православните християни в Страната на Изгряващото слънце.

Чудесата на вярата

КАПАНЪТ НА БОГ

Сергей Комаров

Познатите на Иван Петрович го наричаха „летовника“. Никой не можеше да си го представи без неговата лятна къща на село, както и самият той себе си.

Още преди да се пенсионира, си купи около 700кв.м. земя с малка стара къщичка, навес и мазе. Направи евтин, но качествен ремонт. Започна да отглежда картофи, домати, ягоди, лук, посади и няколко дървета. Почисти и подреди мазето и то скоро се изпълни с буркани и консерви, защото обичаше сам да приготвя зимнината си.

Когато излезе на пенсия, семейството и приятелите му почти не го виждаха в гра-

да през пролетта, лятото и ранна есен. Той прекарваше цялото си време на вилата. С първите появи на студа се прибираше в топлия си градски апартамент, но „имението“ извън града му липсваше много.

Един път в седмицата забягваше натакъм, въпреки протестите на съпругата си. Запалваше печката, правеше си чай, почистваше, разхождаше се и гледаше замръзналата река. Понякога ловеше риба в леда. Вечерта се прибираше вкъщи отморен.

Една съдбовна зима обаче, това блажено спокойствие бе нарушено.

В селото се бе появил крадец. Само за

Чудесата на вярата

няколко дни бе успял да проникне във всяка вила - строшавал ключалките или прозорците и обирал всичко, което имало стойност – земеделски сечива, дори картофи и консерви.

„Хасиендата“ на Иван Петрович не беше пощадена. Крадецът беше влязъл през прозореца, откраднал електрическия чайник, и като не намерил нищо друго, слязъл в мазето. В крайна сметка липсваха няколко буркана сладко, торба картофи и бутилка ликьор.

Иван Петрович се смути не толкова от липсите, колкото от това, че някой бе влязал в къщата му - сякаш бе проникнал и осквернил най-съкровения кът на сърцето му.

Крадецът сигурно щеше да се върне – все още имаше много храна... Иван Петрович се замисли какво може да

направи. Той се славеше като човек с практичен ум и сърчни ръце. Обмисли няколко варианта и реши да постави механизъм-капан, за който научи от свой познат. Беше нещо лесно, но крадецът щеше гарантирано да бъде хванат на местопрестъплението. Нямахше нужда ни от полиция, нито от кучета, нито от камери. Само един механизъм беше достатъчен - той щеше бързо да залости вратите зад крадеца, след което те можеха да бъдат отворени само от външната страна.

Отне му два дни да измайстори механизма и още толкова да го инсталира. Наложил му се да прекара една нощ в студената вила – преуморен и недоспал. В резултат, тежко настина и остана на легло следващите три

седмици.

Постоянно си мислеше за къщата и крадеца. „Ами ако крадецът вече се е хванал в подземния капан? Ако е влязъл точно след поставянето на капана? Човек може да полудее за три седмици в тъмното мазе. Може и да умре“. Иван Петрович си представяше как влиза и вижда обезобразен труп и се ужаси. После си казваше, че крадецът си е заслужил съдбата, успокояваше се за малко, но после отново започваше да се терзае.

Няколко пъти се опита да стане и да отиде дотам, но съпругата му му забрани да излиза, преди напълно да се е възстановил.

Най-накрая дойде денят, в който той успя да стигне до вилата си.

Намерението му беше, ако механизмът е сработил, първо да позовъни на полицията и да изчака да пристигнат.

Избягваше да мисли за това, какво ще открият вътре. Сега най-много му се искаше вратите да са недокоснати.

Приближи се безшумно. Сърцето му затуптя бързо, температурата му се покачи от вълнение. Беше подготвен за евентуален развой на събитията, но все пак се вълнуваше.

Механизмът беше сработил! Вратите стояха залостени отвън. Нямахше как да разбере откога. Доближи ухо до вратата, но не чу нищо. След това с треперещи ръце набра полицията и ги извика. Униформените пристигнаха след половин час. Настъпи кулминацията. Иван Петрович отвори вратите, а полицаите влязоха вътре с фенер-

Чудесата на вярата

чета. Собственикът ги последва. Гледката, която се откри пред тях, беше шокираща.

Престъпникът беше сам - седеше на пейка, която си бе направил от дъските на рафтовете. За постелка му служеха няколко мръсни парцала. Беше се увил в стари чували от картофи, за да се защити от студа. Стоеше съвсем тихо и неподвижно. Полицайте насочиха фенерите към него и спокойно го огледаха. Беше около тридесетгодишен, слаб и брадясал. Ясно беше, че стои там от доста време, може би през всичките три седмици.

Полицайте го арестуваха и отведоха. След време го осъдили на три години затвор. Иван Петрович не чу нищо за него, а и не го интересуваха. В селото повече не се появиха крадци.

Изминаха десет години. Иван Петрович беше в прекрасно здраве, но съпругата му заболя от рак. Направиха ѝ химиотерапия, но прогнозите бяха неясни. Ситуацията беше нестабилна. В тази несигурност, жена му се обърна към Този, към Когото обикновено всеки прибягва в подобна житейска ситуация - към Бог. Започна да се моли и да ходи на църква. Един свещеник я беше посъветвал да отиде до близък манастир и да се помоли там. Тя убеди съпруга си да я придружи.

Иван Петрович не спореше с болната си жена, но се отнасяше с недоверие към ре-

лигията. Въпреки че я беше придружил до там, самият той отказа да се изповяда, поради липса на вяра. Беше седнал на пейка в църквата, за да изчака съпругата си, когато покрай него мина един монах, погледна го, продължи няколко крачки напред, изведнъж спря... обърна се и се върна при него.

– Добър вечер! Вие Иван Петрович ли сте? - попита монахът.

– Добър вечер! Да, аз съм...

– Познахте ли ме?

– Съжалявам, но не.

– Разбира се, че не можете да ме познаете, минали са толкова много години. Аз съм крадецът, когото хванахте в мазето си преди десет години. Веднага Ви познах! Лицето Ви е запечатано в паметта ми.

Иван Петрович беше като ударен от гръм. Наистина, това беше крадецът от вилата - позна го, след като се вгледа в него. Старецът се стресна, но монахът го гледаше с радостна усмивка и седна до него:

– Знаете ли, искам да Ви благодаря!

– На мен? За какво?

– За Вашето мазе и за капана. През тези три седмици под земята мислих много. Вашето мазе коренно ме промени. Напуснах го абсолютно друг човек и решен повече да не живея така.

Иван Петрович го изгледа с интерес, а той продължи:

– Спомням си как с ужас осъзнах, че съм хванат в капан. Разбрах, че

мога да умра от глад в това ужасно мазе. Отначало измислях планове как да избягам от полицията, когато дойдат. След това обаче имах съвсем други мисли: „Ако избягам, какво следва? Същите кражби, същият ужасен живот? Какъв изобщо е смисълът на живота? “. Разплаках се. Плачех за себе си, за пропиления си живот, за миналото си. Плачех, за това, че стоя в тъмно, влажно мазе, ям чужда храна и може повече да не изляза оттам. Тогава за първи път си спомних за Бога. Почувствах присъствието Му много силно. Започнах да се моля от цялото си сърце. Почувствах топлина, радост и мир - толкова големи, че вече не ме беше страх да умра в мазето. Знаех, че ако умра, ще умра с Христос. А ако оцелея и някога изляза, винаги ще бъда с Него. Това беше толкова неочаквано. Никога преди не бях преживявал подобно нещо. Бог прояви Своята милост- излязох. Усецането за близостта Му не ме напусна по време на съдебния процес, в затвора и след това в манастира, в който постъпих, след като излежах присъдата си. След време няколко пъти губих това чувство, по определени причини, но Той никога не ме изостави. Сега съм тук и не спирам да благодаря на Вседържителя за Вашия капан- това беше Божий капан!

Иван Петрович го гледаше удивено. Наистина беше изненадан. За първи път имаше нещо общо с история, свързана с религията.

Монахът продължи с усмивка:

– Аз се молах много за Вас и Вашата съпруга, която видях в съда. Бог ми

даде да Ви видя отново, точно тук - в манастира. За изповед и причастие ли сте дошъл?

– Да...Не,.. не точно... Жена ми е сериозно болна... Доведох я да се помоли.

– А Вие?

– Аз... не знам... не съм толкова религиозен...

– Разбирам.

– М-да...

– Помислете за това, Иван Петрович! Виджте по какви странни пътища

Господ ни води при Себе си. Може би оздравяването на съпругата Ви сега зависи от Вас- от Вашето усърдие във вярата и молитвата.

Нещо в Иван Петрович трепна:

– Отче, моли се за нея!

– Аз със сигурност се ще се моля, но в този случай Вашата молитва ще е

по- силна от моята. Защото Вие сте й най-близкият и я обичате много повече, отколкото аз - един напълно непознат. Да се молиш за някого е труд от любов. Този, който силно обича, има истинска молитва.

Двамата замълчаха. После монахът се изправи.

– Довиждане, Иван Петрович! Нека Бог Ви помага! Елате пак в нашия

манастир. Можете да останете цяла седмица, ще направя всичко по силите си да Ви помогна.

– Благодаря ти!

– Бог да Ви пази!

Монахът се поклони и влезе в олтара. Въпреки че беше облечен в черно, на Иван Петрович му се виждаше светъл като ангел. Той го проследи с поглед. Изведнъж си спомни крадеца, седящ увит в мръсните парцали и очите му се напълниха със сълзи.

Скоро жена му се появи.

– Ваня, можем да тръгваме, изповядах се!

– Чакай, искам и аз да се изповядам.

– Ти?!

– Да, аз!

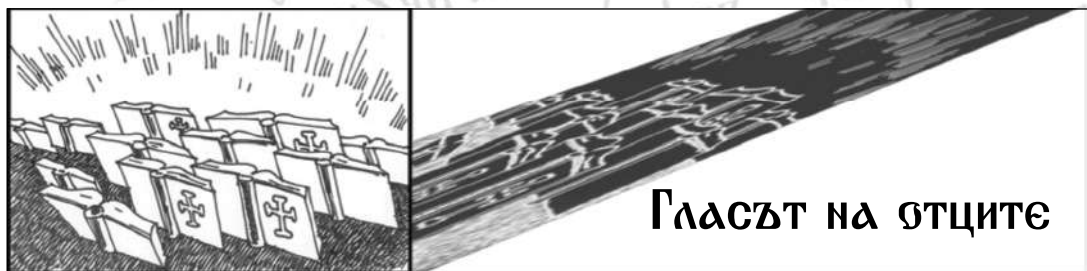
– Случило ли се е нещо?

– Да... Бог ми изпрати съобщение.

Иван Петрович остави втрещената си жена на пейката и отиде да се изповяда.

Превод от английски език:

Лора Бахдикян- Мариянова

Гласът на отците

КАК ВЪЗНИКВА ГРЕХЪТ В ЧОВЕКА?

Преподобни Нил Сорски

Гветите отци учат, че мислената война или борба, съпроводжана от победа или поражение, произтича различно във всеки от нас: първо възниква представата за предмета или помисъла — това е прилогът; после нейното приемане — това е съчетаването; следва съгласяването с нея — съединяване; след него идва поробването от нея - пленяването; и накрая — страстта.

Прилог

Йоан Лествичник, Филотей Синаит и други светци наричат прилог всеки прост помисъл или представа за някакъв предмет, внезапно внесени в сърцето и представени на ума. Свети Григорий Синаит казва, че прилогът е внушение, идващо от врага: прави това или онова, както това било направено на Самия Христос Бог наш: „кажи, тия камъни да станат на хлябове“ (Мт. 4:3); или казано по-просто — това е всяка мисъл, която на човек му идва на ум. Гледайки на прилога по този начин го наричат безгрешен, не заслужаващ нито похвала, нито осъждане, защото той не зависи от нас, тъй като не е възможно да няма прикрепяне на вражеските козни към нас, след като самият дявол ведно с бесовете е получил достъп до човека - отпаднал от рая и от Бога заради непослушанието си: в това състояние на отпадане, той (дяволът) може да колебае ума и мислите на всеки – казва Симеон Нови Богослов. Само достигналите съвършенство и изкачилите се на висока степен в духовния живот могат да пребива-

ват непоколебими, и то за известно време - добавя свети Исаак.

Съчетаване

Светите отци наричат съчетаване събеседването с дошлия помисъл, т. е. като таен разговор с явлия се помисъл - страстен или безстрастен; приемането на привнесената от врага мисъл, задържането ѝ, съгласяването с нея, и произволното допущение тя да пребивава в нас. Това вече светите отци невинаги приемат за безгрешно, но то може да бъде и похвално, ако се развие богоугодно. А богоугодно може да се разреши така: ако някой не отрази лукавия помисъл веднага, но побеседва малко с него – удържи го в себе си за известно време, тогава врагът ще започне да му налага страстни мисли, а човекът всячески трябва да се старее да противопостави на неговите противни мисли - благи такива. А по какъв начин, ще кажем по-долу.

Съединяване

Светите отци наричат съединяване благосклоното приемане в душата на появилия се помисъл или предмета. Това става, когато човек приеме и встъпи в общуване с породената от врага мисъл или представления от него предмет чрез мислен разговор и после се склони или предразположи да постъпи така, както внушава вражеският помисъл. За вменяемостта на това светите отци разсъждават, че то е съобразно онази степен и мяра на духовно възрастване, в които се намира подвизаващият се. Т.е. ако някой е достигнал известно преуспяване и

се е удостоил да получи помощ от Бога и сила да отхвърля лукавите помисли, но не ги отреже поради леност и нехайство – за такива това не е безгрешно. Ако пък някой е новоначален и е безсилен все още по отношение на отхвърлянето на прилозите, и се склони на страната на лукавия, но скоро след това, разкайвайки се, се изповяда Богу и Го призове на помощ, по словото Божие: „Славете

Господа; призовавайте Неговото име” (Пс. 104:1), то Бог му прощава по Своето милосърдие, заради немощите му. Ето какво казват светите отци по отношение на мисленото съединяване, на отстъплението и склоняването на страната на помисъла: когато понякога подвизаващите се бива победен в мислите си, но с корена на ума си и в дълбината на сърцето си твърдо устоява да не съгреша и да не извърши беззаконие. Това е първият вид съединяване. А вторият вид, по думите на свети Григорий Синаит,

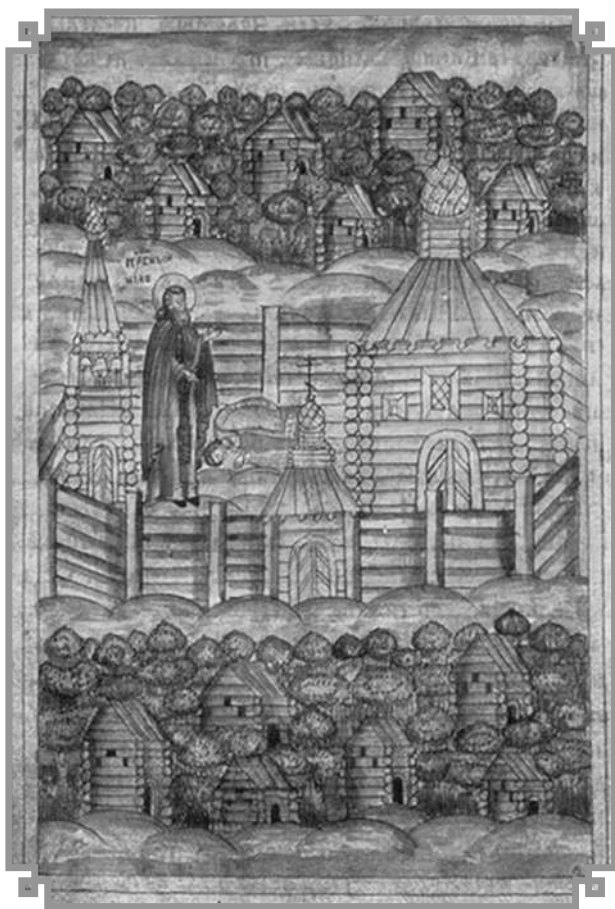
се състои в следното: „Когато някой, по собствена воля приема от врага внесените мисли и съгласувайки се и сприятелявайки се с тях бива победен от тях така, че вече не само не противодейства на страстта, но е решен да стори всичко по нейно внушение, и ако такъв не изпълни решенията си

в действителност, то не е заради нещо друго, а заради това, че няма време или подходящо място, или поради друга причина, пречатваща да се извърши преднамереното. Такова състояние на душата е изцяло виновно и подлежи на запрещение”, т.е. на църковна епитимия.

Пленяване

Пленяването е неволно увличане на

сърцето към привнесения помисъл или постоянното му въдворяване в нас, от което се поврежда нашето добро устройство. В първия случай, когато помисли обхващат ума ти и той насила, против твоето желание се унася от лукавите мисли, с Божиата помощ можеш да го удържиш и скоро да го върнеш към себе си и делата си. При втория случай умът е като обхванат от буря, люшкан от вълните и откъснат от благото си устройство, зах-

върлен към злите мисли, вече не може да се върне към тихото и спокойно състояние. Това обикновено става поради разсеяност или излишни несполучливи беседи. Виновността в тези случаи е различна, съдейки от това, кога и как помисълът се внедрява в душата и действа: дали е по време на мо-

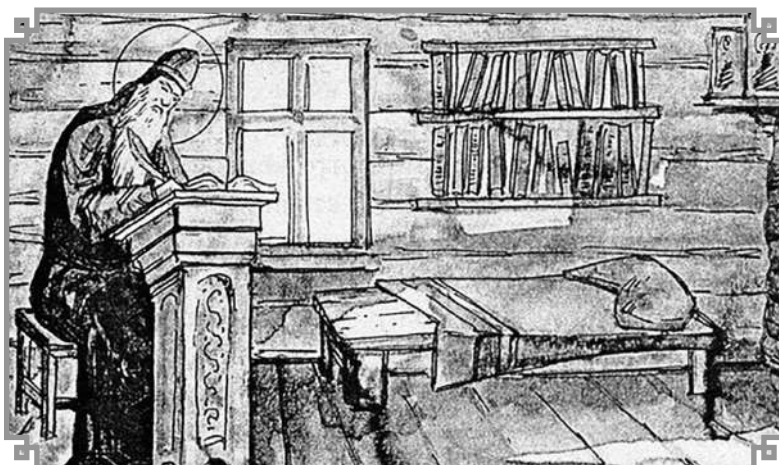
литвата — килийна или съборна, или не е по време на молитвословието, какъв е помисълът – среден или безразличен – не е греховен или е зъл помисъл ... Ако умът се намира в плен на лукави помисли по време на молитва – това е много виновно и осъдително, защото по време на молитвата умът трябва да е цял обърнат към Бога и тогава трябва да се внимава в молитвата, отвръщайки се по всякакъв начин от всякакви странични мисли. Ако пък не е по време на молитва и в необходимите за живота потребности в душата влизат и остават мисли, то такова състояние е безгрешно, защото и светиите са изпълнявали благословено и

без вина не обходимото за телесния живот. Във всеки такъв помисъл, казват отците, ако умът ни внимава за благочестивото си устройство, то пребивава с Бога неразделно. Нека се отвръщаме от лукавите мисли!

Страст

Страстта е такава склонност и такова действие, което гнездейки дълго време в душата, чрез навик се превръща сякаш в нейно естество. Човек стига до това състояние произволно и по своя воля; и тогава помисълът, утвърден от честото общуване и съпребиваване с него, стоплен и възпитан в сърцето, превръщайки се в навик, непрестанно го смущава и вълнува със страстни внушения, влагани в него от врага. Това се случва, когато врагът често представя на човека нещо, някаква вещь или лице, под-

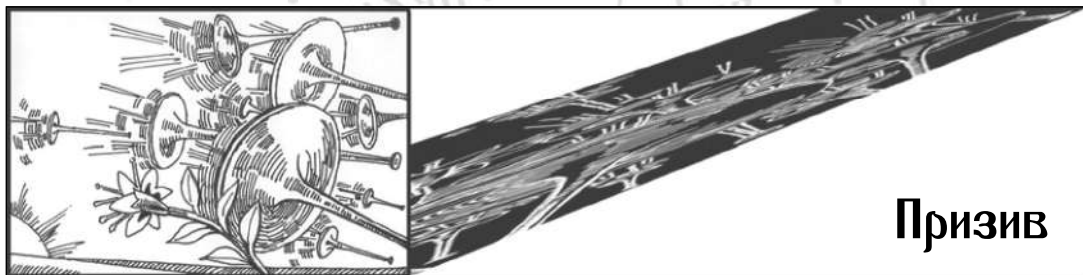
хранващо страстта, и го възпламенява в изключителна любов към тях, така че волно или неволно човек мислено става техен роб. Причината за това е дълговременното занятие на мислите с предмета, поради нехайство и по произволение. Страстта във всичките ѝ видове неизменно подлежи или на покаяние, съразмерно с вината, или на бъдеща мъка. И така, подобава да се каем и да се молим за избавяне от всяка страст, защото всяка страст подлежи на мъка, не защото сме били подложени на нападенията ни от нея, а заради неразкаяността си. Ако тази мъка би била само заради нападенията на врага, то някои, недостигнали още

свършеното безстрастие, не биха могли да получат избавление, както казва Петър Дамаскин. Върхлетяният от каквато и да е

страст човек, трябва да се бори с нея с всички сили – така са казали отците. Да вземем, например, блудната страст: който е нападан от нея спрямо някоя личност, нека всячески да се отдалечава от нея, и от събеседване с нея и от пребиваване с нея, и от докосване до дрехата или дори от мириса ѝ. Който не се предпазва от всичко това, образува страст, и мислено любодейства в сърцето си. Отците са казали, че така той сам разпалва в себе си пламъка на страстите и като зверове, въвежда в душата си лукавите помисли.

Превод от руски език: Йоанна Калешева

Призив

ОПИТВАТ СЕ ДА ОТГЛЕДАТ В НАС СЪРЦЕ НА МЕНИДЖЪР ИЛИ: ЗА КАПАНА, В КОЙТО ПРОГРЕСИВНИЯТ СВЯТ СЕ ОПИТВА ДА ПОДМАМИ ВЯРВАЩИТЕ ХОРА

Протоиерей Стивън Фрийман

*„Понеже кой човек знае, какво има у човека,
освен човешкия дух, който живее в него?
Тъй и Божието никои не знае, освен Божия Дух
(1 Кор. 2:11)*

Някога имаше един популярен слоган: „Разсъдъкът е такова нещо, което по е -добре да не го губиш“. Но колко е трудно да се опазим! А после, дори и много да ни се иска да оздравеем, да се отървем от невроза (или от нещо още по-лошо) е много трудно и изисква продължително време – няма такъв „капак“, който може да се отвори и лесно да се наместват нещата. В сложното преплитане на химически елементи, електромагнитни импулси и много други сложни неща, на които науката все още не е измислила наименование, не е толкова лесно да се ориентираме, а още повече да контролираме всичко това... Психиатри, обикновено се ориентират по подобните случаи. Доколкото всеки човек е уникален, не може да се говори за строго научен подход. Един лекар успява, друг – не, въпреки че пациентите им са с една и съща диагноза. Общо взето - не е лесна работа.

В духовния живот, обаче, се налага да се сблъскваме с още по-големи изпитания.

Всичко, каквото се случва в него, в голяма степен е действие на благодатта. И само малката част е в резултат на нашето казано на Бога „да“. Макар че и то е едно опростено явяване на тайната на спасението. Най-често ни се струва, че знаем предварително какъв „трябва“ да бъде нашият духовен живот. И когато на практика нещата не се случват, мислим си, че някъде сме сгрешили или че Бог се е отвърнал от нас. С други думи, ние смятаме, че процесът на обоженето подлежи на изследване, или дори променяне. Но това е малко вероятно.

В житията на светците срещаме разкази за чудеса, за видимото проявление на Божията благодат. Но когато се опитваме да приложим този опит в своя живот, често се отчайваме. Свети Силуан Атонски петнадесет години е изпитвал такова опустошение, такива душевни мъки, в сравнение с които дори дълбоката депресия би изглеждала дреболия. Населниците в неговия манастир смятали, че в него няма нищо особено. Даже някои дори се хвалели, че пийвали с него (но това не е грях!). Тоест, отстрани

Призив

светията изглеждал като най-обикновен монах. А това, което наистина се извършвало в него, спокойно можело да се определи като психическо разстройство. Но минаха години, тайното излезе наяве и сега го наричат един от най-великите светци на ХХ век.

Светците не крият от нас невидимото действие на Божията благодат, което се извършва в душите им – просто то за самите тях е тайна. Та нали петнадесетгодишните мъки на свети Силуан са започнали от това, че неговият духовник по невнимание искрено се възхитил на духовните му успехи. И се оказало, няма нищо по-опасно за един монах от това, да разбере какво наистина се случва в душата му...

Днес в нас се опитват да отгледат сърце на мениджър. Нали сме плодове на „селфи култура“. Малко ни е да знаем

как изглеждаме, искаме да разберем и какво се случва с нас. Анализираме себе си, измерваме, оценяваме, мислейки, че всичко това ще ни е от полза. Обладани сме от идеята за прогреса - буквално сме напоени от нея и на този фундамент градим нашето самосъзнание.

През 1922 година французинът Емил Куе измисли универсално изречение: „С всеки ден ми става все по-хубаво и по-хубаво във всяко отношение“ («Tous les jours, à tous points de vue, je vais de mieux en mieux»), която препоръчваше да се повтаря при всеки възникнал проблем. И тя и до сега се използва на практика при гуру автотренинг. Може би наистина помага, а може би

не. Важното е да се вярва, че самовнушението може да стане пророчество – ето я главната молитва на съвременността!

Нашата представа за това, как се осъществява обожението, понякога напомня тази мантра. Въпреки, че е по-добре да извлечем поука от историята на свети Силуан, чийто живот е бил преобърнат от едно непредпазливо изречение. Това съвсем не означава, че нямаме нужда от подкрепа. Имаме нужда. Но съзнанието за нашите „успехи“ може да бъде пагубно за нас. Духовният живот, и особено онова, което наричаме „обожение“, не може и не следва да се подлага на сравнителен анализ и на измерване. Спомнете ли си апостол Петър? Всичко е прекрасно, докато не осъзнаеш, че вървиш по вода!

А и как бихме могли да „измерим“ обожението, в случай, че били хрумнала подобна безумна идея? Означава ли това, че сме започнали да „грешим по-малко“? Странно, но не се сещам за нито един светец, който да е мислел за себе си, че е започнал да „греша по-малко“. Обикновено е точно обратното. Може би „обожение“ означава по-голямо познаване на Бога? Но ако познаването на Бога е безкрайно, то и самата дума „по-голямо“ в този контекст е абсурдна. Наистина, какви количествени показатели биха могли да се приложат в случая? Понятието „прогрес“ просто няма как да бъде употребено към обожението.

Има все пак един израз на апостол Павел: „А ние всички с открито лице, като в огледало, гледайки славата Господня, се

преобразяваме в същия образ, от слава в слава, като от Духа Господен“ (2 Кор.3:18).

Разбира се, ако се извадят думите от контекста, може и в тях да се намери потвърждение на идеята за постъпателен „прогрес“. Но, по-добре да се прочете целият текст и да се проследи мисълта на апостола: „Бог, Който някога заповяда да изгрее светлина от тъмнината, Той Същият озари сърцата ни, за да бъде светло познанието на славата Божия в лицето на Исуса Христа. Но това съкровище ние носим в глинени съдове, та преизобилната сила да се припише Богу, а не нам. Отвред сме наскърбявани, но не стеснявани; в затруднение сме, но се не отчайваме; гонени биваме, но не изоставяни; повалени биваме, но не загиваме. Винаги носим в тялото си мъртвостта на Господа Исуса, та и животът Исусов да се открие в тялото ни. Защото ние, живите, непрестанно се предаваме на смърт заради Исуса, та и животът Исусов да се открие в смъртната ни плът, тъй че смъртта действа в нас, а животът - във вас“ (2 Кор 4:6–12).

Съкровището на тази „слава“ се намира в „глинени съдове“. Наистина „смъртта действа в нас“. Апостол Павел описва онова, което може да се види, само тогава, когато „завесата“ е отворена. Но за онези, които съдят по външни признаци, „завесата“ винаги е затворена. И ние често обръщаме по-голямо внимание тъкмо на „глинените съдове“, а не на скритото в тях съкровище.

Изповядвам хора много години, и нито веднъж не съм срещнал сполучлив опит да

се измери „прогреса“ а в собствения живот. В една култура, където всеки е съсредоточен върху своето „аз“ (за което е много сложно да се придобие представа), акцентуването върху анализирането на собствения „прогрес“ само подхранва нашето самолюбие. Няма смисъл да се занимаваме с това.

В духовния живот цялото внимание трябва да е обърнато към Христос. И това, най-първо се изразява в изпълняването на дадените от Него заповеди: „Който има заповедите Ми и ги пази, той е, който Ме люби; а който Ме люби, възлюбен ще бъде от Отца Ми; и Аз ще го възлюбя и ще му се явя Сам“ (Йоан 14:21).

Но заповедите Христови не са наказателен кодекс. Заповедите са истинска икона на Христос. Всичко, което Той ни е заповядал - любовта към Бога, любовта към ближния, любовта към враговете – това са

Неговите свойства, такъв е Той Самият. И отражението на Неговия лик може да се види дори и в един от „тия най-малките“. Но въпросът „Заобичах ли ближния/ врага си повече?“ е неуместен, той формира измамно съзнание. Просто ги обичайте! Тук и сега. Всичко друго е суета.

Нашата култура възпитава във всеки един от нас сърце на мениджър. И този наш вътрешен мениджър непрестанно ни притиска да вкараме света си и хората в рамки, в които всичко може да бъде контролирано, анализирано, прогнозирано, сравнено и управлявано. Този мениджър няма място в живота на нашата душа!

Превод от руски език: Вера Рачева

ЧУДЕСАТА НА ВЯРАТА

СХИМОНАХИНИТЕ АЛЕКСИЯ И МАРИЯ

Протоиерей Олег Врона

Обособено място или, ако искате, особена „килия“ в паметта ми заемат две схимонахини от Пюхтицката обител: схимонахиня Алексия и схимонахиня Мария. Това бяха първите жени-схимници, които съм срещал приживе. Те бавно се придвижваха в храма и в манастира, всяка придружена от послушница, опирайки се ту на ръката на послушницата, ту на бастунчето, ту и на двете едновременно. Облечени в особените си изрисувани в черно и бяло одежди с кръстове, сякаш са повити в погребални пелени, те неизбежно привличаха любопитните погледи на туристите и на такива като мене неофити (новаци – б.п.), какъвто бях по онова далечно време в края на 1970-те.

За майка Алексия в манастира се говореше, че била една от трите момичета-сираци, които живеели в приюта на княгиня Елизавета Шаховска. Щом напуснала приюта, веднага постъпила в манастира и, след като е преминала през множество послушания и бе удостоена с отговорността да отговаря за реда в манастира. Много от сестрите си я спомняха още като младо момиче - висока, с крепко телосложение. Аз трудно си я представях по този начин, защото когато я срещнах за първи път, тя вече беше мъничка, суха и прегърбена възрастна монахиня. При все това се забелязваше и привличаше вниманието благородната мекота на лицето ѝ. Живите ѝ кафяви очи излъчваха добрина, и в целия ѝ облик се усещаше неизменно доброжела-

телно отношение към всички, включително към невъзпитаните туристи, които с непокрито любопитство я оглеждаха без капка съвн.

Обаче, повече от всичко ме впечатли разказът на сестрите за това, че майка Алексия, живеейки през целия си живот в манастира, никога не е напускала пределите му. От една страна, – размишлявах си аз, стареейки се осмисля този рядък биографичен факт, – мога да я разбера: сираче е, къде да ходи и при кого? Но нима не ѝ се искало поне веднъж да види как се движат потоците коли по улиците, как бързат хората насам-натам в големите градове, поне да е само за това, да се убеди още веднъж, че е избрала правилния път? Нима за наблюдателния поглед на майка Алексия е било достатъчно да се среща със света чрез поклонниците и туристите – това, което тя е виждала ежедневно в манастира, и от разказите на сестрите за живота в света (защото много от тях са имали какво да споделят и за радостите, и за скърбите на живота в света)? С две думи, опитите ми да си обясня логически този поразителен факт още повече задълбочиха онова чувство на уважение към майка Алексия, което изпитах още от самото начало.

Тя завърши схимническия си живот, когато все още служех като дякон в обителта, и се удостоих да участвам в опелото и погребението ѝ в манастирското гробище. Веднага след погребението, отец Ермоген трябваше да изчете полагащите се молит-

ви в празната килия на покойната майка Алексия и ми позволи да го придружа. Това беше неголяма, добре осветена стая с два прозореца, гледащи към североизточната част на Успенския събор. Полиците с книги с аскетично съдържание и изобилието от икони по стените е това, което ми направи впечатление, когато прекрачих прага. Някой е живял тук и преди майка Алексия, някой пак ще се настани в тази килия с изглед към храма, почти под самата манастирска камбанария, и така ще бъде, вероятно, до свършека на света - разсъждавах аз, излизайки от временно опустялата килия на майка Алексия, и от тази мисъл душата ми се успокояваше.

Що касае схимонахиня Мария, тя живееше в килия откъм северо-западната страна на храма и прозорците ѝ, както и при схимонахиня Алексия, гледаха към него, така че

тя можеше да вижда всички влизащи и излизащи от главната западна порта. На ръст схимонахиня Мария също не беше висока, само някак по-широкоплещеста. Лицето ѝ не ми се виждаше толкова изразително, колкото на схимонахинята Алексия, но при все това погледът и усмивката ѝ също бяха добродушни и приветливи, и в същото време на лицето ѝ бе изписано някакво отдалечаване от всичко земно. При вървене схимонахиня Мария видимо накуцваше, на което, предвид възрастта ѝ, можеше и да не се обърне внимание, ако не се знаеше историята, свързана с появата на това куцане.

Оказа се, че в детските си години бъде-

щата схимница за малко е щяла да загуби крака си заради някакво опасно заболяване. Родителите ѝ, силно обезпокоени от заболяването на дъщеря си, я водили от един именит лекар в Петербург на друг, но болестта не отстъпвала, а даже напротив - прогресирала. Накрая някой от приятелите на родителите ѝ ги посъветвал незабавно да потърсят помощ в Кронщадт при отец Иоанн Сергиев. За щастие, на вярващите родители им било добре известно кой е отец Иоанн и къде да го намерят, и

без да се бавят, тръгнали за Кронщадт. Отец Иоанн се отнесъл към болното момиче и родителите ѝ със собственото му състрадание. Той веднага извършил водосвет, както обичайно в подобни ситуации, и след продъл-

жителна молитва, благославяйки момичето предсказал, че тя ще оздравее, но ще накуцва леко. Така и станало.

След като чух разказа от някоя от пюхтицките сестри, вече не можех да не забелязвам това накуцване на майката Мария и гледах на неравната ѝ походка като на чудо. При това, в паметта ми неизменно прииждаха онези удивителни слова от Евангелието за борба с греховните помисли, които Господ е облякъл под формата на притча: „И ако те съблазнява ногата ти, осечи я: по-добре е за тебе хром да влезеш в живота, отколкото да имаш две нозе, и да бъдеш хвърлен в геената, в неугасимия огън.“ (Марк. 9:45). Излиза, че до Царството

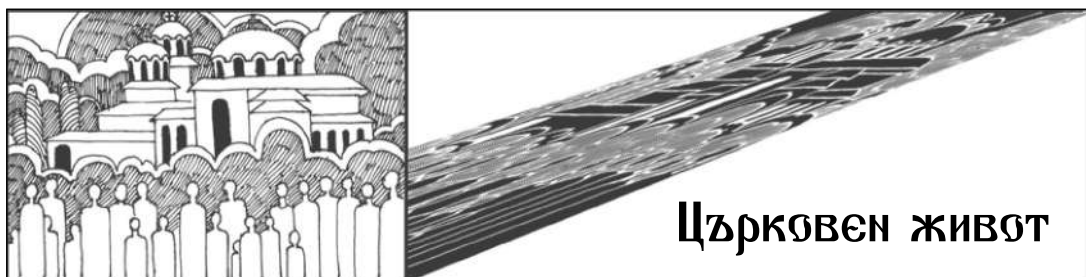
Божие едва ли може да се стигне с грациозна походка. Ето, че схимницата Мария „докуца“ до спасението си, доказателството за което за мен стана външното, тоест физическото ѝ куцане.

Много по-късно, служейки вече в енорията, ми се случи да опея наш енориаш, на когото заради тежко боледуване, малко преди кончината му, бяха изрязали окото. В деня преди опелото, на Литургията в храма (така съвпаднаха събитията и мнозина забелязаха това удивително съвпадение) се четоха точно тези редове на Евангелието от Марк, в които се казва: „... И ако те съблазнява окото ти, извади го; по-добре е за тебе с едно око да влезеш в царството

Божие, отколкото да имаш две очи, и да бъдеш хвърлен в огнената геена“ (Марк. 9:47). Този християнин също бе извървял пътя на отричането от мирските съблазни, тоест, изразявайки се с езика на притчата, бе си „извадил окото“ – и след това безропотно претърпя много тежката болест, като се удостои с християнска кончина.

Размишлявайки върху тези и подобни на тези християнски съдби, неволно си спомням думите от завещанието на архимандрит Иоанн (Крестьянкин): „Бог знае как да спасява любещите Го“.

Превод от руски език: Марина Трухина

ЦЪРКОВЕН ЖИВОТ

АКО ГОСПОД ИИСУС ХРИСТОС Е ДОШЪЛ НА ЗЕМЯТА И Е ОСНОВАЛ ЦЪРКВА, И ТАЗИ ЦЪРКВА ВСЕ ОЩЕ СЪЩЕСТВУВА, ТОГАВА ЗАЩО НЕ СЪМ ЧАСТ ОТ НЕЯ?

Интервю с отец Натанаил и отец Йосиф от САЩ

Младите духовници- отец Натанаил и отец Йосиф са родени в САЩ. Имат музикално и богословско образование. Двамата са основатели на единствения български православен манастир на територията на САЩ- „Св. Йоан Предтеча“, гр. Уоруик, в близост до Бостън.

Лора: Бихте ли ни разказали за себе си, откъде сте, в какви семейства сте израснали?

Отец Натанаил: Казвам се отец Натанаил. Имам любящо семейство. Протестанти- баптисти са. Родителите ни винаги са

били много добри към нас, децата, докато растяхме. Баща ми е пианист и преподава музика в протестантски колеж в САЩ. Той оглавява факултета по изкуства там. Имам сестра, която неотдавна - преди около година и половина, прие Православието.

Отец Йосиф: Аз съм отец Йосиф и също като отец Натанаил съм израснал в Протестантската църква в САЩ - в една от тях, те са многобройни. И двамата учихме музика в Бостън. Това беше първоначалната причина, поради която се преместихме в този град, но по Божия промисъл, там открихме една и съща православна църква и срещнахме един и същи духовен отец. Той ни запозна с вярата и ни кръсти. От самото начало и двамата искаме да сме монаси. Щом разбрахме за монашеството, дори преди още да сме кръстени, си казахме, че точно това е животът, който искаме. Историята е дълга, но накратко ще кажа, че благодарение на нашия духовен отец Даниил (сега Видински митрополит), днес и двамата сме монаси в Православната църква.

Лора: И двамата имате музикално образование, може би първоначално това е било най-важно за Вас?

Отец Натанаил: Като тинейджър знаех съвсем точно какво искам да правя в живота си - да свиря професионално на тромпет! (смее се) Това беше целият ми живот! Имаше и други неща, но това беше най-главното.

Лора: Смятате ли, че изкуството може да доведе хората до Бог?

Отец Натанаил: Може би, би могло да

е начало, една стъпка по пътя. Има думи на един от Оптинските старци, с които той се обръща към някакъв музикант: „Твоята музика те превежда по цялата пътека към Рая и те поставя пред неговите врати, но не ги отваря, за да можеш да влезеш.“ Изкуството е нещо извисено, но дълбочината в Църквата е много по-ценна.

Лора: Двамата сте се запознали в Православната църква, не сте се познавали преди това?

Отец Натанаил: Да, така е, срещнахме се в храма.

Лора: Разкажете ни за първата си среща с Православието?

Отец Натанаил: Първата среща: спомням си как като малък видях по телевизията Вселенския патриарх – мисля, но не съм сигурен, и си казах - какви необичновени одежди, сигурно това е някаква странна, непозната религия. Нямах никаква представа, че това са християни.

По-късно в колежа учих музика, но имах избираеми предмети и така се запознах с част от средновековната история и с малко от историята на Западната църква. Това ми даде по-широк поглед върху нещата. След това имах възможност да прочета някои от ранните отци на Църквата, великите светци на нашата Църква. Така за мен се откри цял един нов свят! Казах си: ако Господ Исус Христос е дошъл на земята и е основал Църква, и тази Църква все още съществува, тогава защо не

съм част от нея? Протестантите се опитват да построят църквата наново, но тя всъщност през цялото време си е съществувала! Просто ние не сме знаели за това. В опита на светите отци видях такава дълбочина, каквато не бях срещал досега. Това промени изцяло начина ми на мислене и след известно време ме доведе до Православието.

Отец Йосиф: По Божията милост брат ми стана православен преди мен и ми даде да прочета кратки православни учения относно вярата, особено за Господнята молитва, за духовния и монашеския живот. За мен това беше като светлина в непрогледен мрак, като вода за жаден човек. Аз бях изгубен, а почувствах, че тук има нещо солидно, истинско и дълбоко. Най-вече заради Господнята молитва. За мен беше щастие да разбера, че Църквата предлага такава молитва, с която можеш да се молиш постоянно, която винаги е подходяща, че има хора, които се молят, дори докато спят. Това за мен беше отговор, решение, защото умът ми беше много смутен от помисли.

Лора: Каква беше реакцията Ви, когато за първи път видяхте православни икони и

чухте православна музика?

Отец Натанаил: Когато за първи път влязох в православна църква, бях удивен и щастлив да бъда там, но не исках да говоря с никого или да участвам по някакъв начин. Радвах се просто да стоя отзад и да наблюдавам какво се случва и да преценя дали е добро или не. След едно интелектуално търсене какво всъщност е Църквата, какво е християнството, как да бъда християнин, невъзможно ли е изобщо, аз започнах първо да посещавам католическа църква. Като протестант наистина чувствах, че правя грешка като ходя там, но в тази църква имаше много повече, отколкото в протестантската. След това напуснах Католическата църква, защото имаше определени доктрини, които не бяха задоволителни за мен. Те имат решение за всичко, но това решение не е правилното! Тогава ми се наложи да отида в Православната църква, защото там също твърдяха, че са Църквата, основана от Христос. Когато най-после се озовах там, все още се колебаех, но усещах, знаех, че тук има нещо много хубаво. Не съм имал никакви мистични преживявания или нещо подобно, всичко беше много просто,

но някак си там се почувствах по-силен и това ме накара да се върна.

Отец Йосиф: След като влязох в Православната църква осъзнах, че протестантите всъщност са антикатолици. Виждайки неща като иконите, си мислех - това изглежда като католическо, значи е лошо. В същото време обаче иконите ме впечатлиха като нещо много специално. Не бях все още готов да ги почитам. Музиката в началото ми звучеше много

странно, но когато малко свикнах с нея, аз я обикнах. Когато чух за първи път византийски песнопения, си помислих: Боже, отивам някъде и ме е страх

какво ще се случи, когато пристигна! Беше силно и мъжествено. Казват, че в протестантската църква е малко трудно за мъжете да славят Бог, защото се обръща много внимание на чувствата, на емоциите. Начинът, по който се изразява любовта към Бога е някак женствен, а православното песнопение напролет - може да бъде много мъжествено! Не искам да говоря лошо за протестантите, искам само да споделя, че това, което се опитвах да правя като протестант, бе да пренебрегна ума си и да не мисля за думите, защото ми звучаха глупаво на моменти, и да славя с емоциите си. Просто да забравя ума и да се моля с чувствата си. В Православната църква думите, текстът, значението, всичко е толкова по-дълбоко от нас самите! Истинска противополож-

ност на протестантството. Разликата е като тази между евтина разтворима напитка и хубаво вино!

Лора: Как се случи така, че сте част от Българската Православна Църква?

Отец Натанаил: Ще започна историята с това, че живеех в един квартал в Бостън и апартаментът ми беше много близко до православния храм Свето Възкресение, което е част от Българската епархия в САЩ,

на около 5 минути пеша. Аз обаче не знаех за тази църква и ходех в друга православна църква, която е на разстояние 30 минути. След това се прибрах за лятото в

Пенсилвания и там ми казаха за този български храм. Когато се върнах, се преместих в друг апартамент, който също бе на пет минути от нея. Посетих този храм и той се превърна в моя нов дом. Там бях кръстен и ръкоположен за дякон. Още нещо за българската Църква в САЩ - през 2000 година митрополит Йосиф приема няколко енории, които били православни, но поради някои причини, извън каноничната Църква. Те се свързали с митрополит Йосиф и той ги приел в българската епархия. Това е било преди нашето време, но е формирало характера на общността по определен начин. Така че имаме много православни американци, руснаци, румънци, а също и малко българи. Ние много обичаме митрополит Йосиф, той е като истински дядо

на всички нас и, разбира се, духовен наставник, както и митрополит Даниил, който беше викариен епископ в епархията в продължение на много години.

Отец Йосиф: Бог ме доведе в същата църква- Свето Възкресение, в Бостън. Когато за първи път срещнах митрополит Йосиф, бях на събиране на Младежите от българската епархия в САЩ. Той влезе през вратите на храма и аз помислих- „Това е моят отец!“ Всички го обичаха и аз също го обикнах. Така почувствах, че принадлежа към българската епархия. Той ме пострига за четец в тази църква. Имал съм колебания дали да не отида в друга църква или да правя нещо друго, дали не е твърде късно, но Бог ме направи четец именно там и там ни срещна с митрополит Даниил. Това бе Неговата пътека. Оттам започва нашата история.

Лора: Разкажете ни за вашия манастир!

Отец Натанаил: Всичко започна благодарение на любовта и молитвите на хората от църквата Свето Възкресение, както и на митрополит Йосиф, и митрополит Даниил, както и на един дякон и неговата съпруга, които притежаваха земя извън града, на около два часа от Бостън. Те още първоначално искали да я използват за църквата по някакъв начин. Нямали идея как точно ще стане това. Направили няколко програми за деца, когато първо се нанесли там около 2000-та година, няколко пъти провеждали детски летни лагери, но след това им се приискало земята да послужи за нещо постоянно. Междувременно всяка неделя пътуваха два часа, за да бъдат на Света Литургия в Свето Възкресение. Тогава се появи идеята, че евентуално там може да се основе манастир. Те пожелаха да дарят земята и къщата си за тази цел. Нашият тогавашен духовен отец - отец Патрик, много хареса идеята. Вторият свещеник в нашата енория, който е румънец, отец Теодор, беше виждал как се основава ма-

настир. Неговият баща, който е свещеник, е помагал в построяването на манастир в Румъния, така че той като дете е видял всичко от началото до края. Беше много вдъхновен от тази идея. Имахме и подкрепата на цялата енория. Митрополит Йосиф ни благослови първо да отидем и да учим в Семинария, гръцко теологическо училище, така че най-напред направихме това. С течение на времето всичко се подреди, както трябва. Прекарахме известно време в различни манастири. Бяхме в манастир в Ню Йорк, един от манастирите на стареца Ефрем, който съвсем скоро почина. Той не беше там, но този манастир е един от многото, които е основал в Щатите, така че там ни помогнаха много, имахме възможност да живеем и работим с монасите. След това братята от Дивотинския манастир, в близост до София, ни предложиха гостоприемството си. Бяхме при тях по време на Рождественския пост, преди да се преместим в нашия манастир. Много сме благодарни за всичко, на което ни научиха и че ни приеха. Благодарни сме на всички невероятни хора, които срещнахме.

Лора: От колко души е братството на манастира в момента?

Отец Натанаил: Двама! В началото бяхме трима, митрополит Даниил живя с нас една година в манастира. Той организира всичко.

Лора: Как местните възприеха създаването на манастира?

Отец Натанаил: Манастирът се намира в град със само осемстотин души население, но на голяма географска територия, повечето от която е съставена от защитени земи и гори. Няма много хора наоколо. Най- близките магазини са на около 30 минути с кола. Оттам купуваме храна и това, което ни е необходимо за строежа. Хората ни приеха много позитивно. Няколко пъти се наложи да ходим в кметството за разре-

шителни за обновяване и строеж и много ни помогнаха. Един човек дойде и ни научи как да използваме дърворезачка, понеже никога преди това не ни се беше налагало и не знаехме как. Той е бил дървосекач в Аляска на младини и дойде да работи с нас два-три дни, в знак на добросъседство. Не пожела да вземе пари. Ние искахме да го наемем да отреже няколко дървета и да му заплатим, но той категорично отказа. Имаме и други съседи, може би отец Йосиф ще разкаже?

Отец Йосиф: Там, където живеем, няма много християни. Районът се нарича Нова Англия, североизточната част на Щатите. Храмовете са празни, много протестантски църкви са празни. Запознахме се обаче с две християнски семейства, които живеят от другата страна на Уоруик, нашия град. Едното от тях има кравеферма и осем деца. Това е голямо семейство за САЩ. И двете семейства обучават децата си вкъщи. В САЩ не е задължително да посещаваш държавно училище, може да се преподава вкъщи или да се посещава частно училище, има различни варианти. Те много се зарадваха на манастира. Майката се разплака, като разбра, че в близост има монаси, които редовно се молят. Това много я зарадва, било важно за нея. Те са протестанти, но са открити към всичко, както съм бил и аз, както са и другите протестанти. В протестантството не е задължително хората да знаят точно доктрините на църквата, към която принадлежат, може дори да не се интересуват. Казват- „Ти обичаш Христос, аз обичам Христос, това е достатъчно“. Може би и те търсят нещо по-дълбоко от протестантството, защото манастирът и православие то ги заинтригуваха, иконите също. Надявам се да са на своя път към Православие то. Те са много добри към нас. Подариха ни кокошарник с кокошки и много ни помагат! Бог изпраща Своите хора! Разбира се, за манастира трябва много неща. Невъзможно е как понякога се нуждаем от нещо

и някой се обажда по телефона и ни пита-искате ли точно това нещо? Ние казваме- „да, точно от това имаме нужда!“. Друг път някой просто ни донася необходимото в манастира. Бог осигурява всичко. Решихме да потърсим подкрепа от бизнеса за нашия строеж. Звъняхме в различни фирми. В една от тях се включи телефонен секретар: „Оставете съобщение, ще Ви се обадим по-късно. Бог да Ви благослови!“ Оставихме съобщение и си казахме, че ако от някъде ще ни помогнат, то вероятно ще е от тази фирма. Наистина се свързаха с нас. Оказа се собственик на бетонов възел. С тяхна помощ направихме път от главното шосе до манастира, а също и някои други подобрения. Собственикът настоя да използва най-качествените материали, но отказа категорично да ни вземе пари! Сподели, че като оставя това съобщение на телефонния секретар, всеки ден очаква обаждането на Бог и счита нашето позвъняване именно за такова! Чувал съм, че монашеският живот е толкова труден, че ако хората знаеха какво ги чака, никога не биха станали монаси. Мисля, че това са думи на св. Йоан Лествичник, но ако виждаха наградата за монашеството, всички щяха да станат монаси. Усещам нашия живот до сега много лесен и знам, че сме много богати, защото имаме щедри приятели, които даряват материални неща и имат умения, идват и ни помагат в манастира. Грижат се за градините ни и така нататък. Отказваш се от семейството си, за да станеш монах, но получаваш голямо семейство. Всеки, който идва в манастира, е част от семейството ни.

Лора: Какво бихте казали на хората, които все още са извън Православната църква?

Отец Натанаил: Това, което имаме в Тайнствата на Църквата, това, което те ни дават- Кръщението, Миропомазанието, Изповедта и Светото Причастие, ако някой може да построи живота си на основата на

тези тайнства, животът му ще се промени напълно. Ставаш свободен от тревоги, ще имаш проблеми разбира се, Христос казва „В света скърби ще имате, но дерзайте, Аз победих света“. Църквата ни дава всичко, от което се нуждаем. Не трябва, не е необходимо да се задоволяваме само със земния живот, с това материално съществуване. Отивайки на изповед и вземайки причастие или като се кръстваме, на нас ни олеква още в този живот, защото се връщаме към това, за което Бог ни е създал, възстановява се нашата естествена човешка природа.

Лора: Бихте ли отправили няколко думи към нашите читатели?

Отец Натанаил: Сещам се за общността, от която бяхме част, преди да станем монаси. Знаем, че по онова време съм я приемал за даденост и че се случва хора-

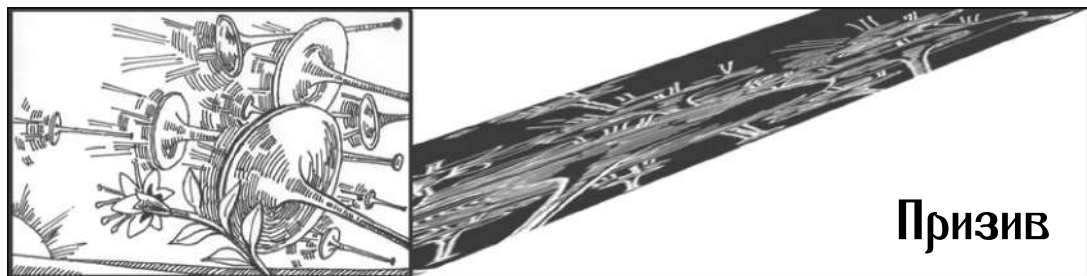
та да имат конфликти помежду си. Искам да кажа, че всичко може да бъде превъзможнато и това, което имате като енория, е нещо много специално. В Америка знаем, че животът в общост е много важен, много е важно да има еднакво разбиране относно отглеждането на децата, как се предава вярата на поколенията. Ако го има това единомислие, то става по-силно в сравнение с другите послания, които идват от света. Това единомислие във вярата е наистина безценно!

Лора: Благодарим Ви много!

Отец Натанаил: Слава Богу!

Интервю и превод от английски език:

Лора Мариянова

НЕНАСИТНОСТ

Протоиерей Андрей Ткачов

Кое общество е взривоопасно? – Онова, което се състои от хронично недоволни хора. А кои хора са хронично недоволни? – Ненаситните и неблагодарните. Казвам „хронично“, тъй като от време на време недоволен може да е и благият, и лъчезарен човек. Такъв ще се нацупи и ще му мине, ще се скара с някого и ще се примири, ще си поплаче и ще се утеша. От него бедата не е голяма. Голямата беда е от

„хронично“ ненаситните и неблагодарните.

Тези думи са кратки, но в тях има много смисъл, следователно трябва да се „разнищят“. Ненаситният човек вечно се устремява към онова, което все още няма, и го веднага след като придобие нещо друго, като на мига negliжира наличността на новопридобитото. Ненаситният е най-бедният човек, защото вечно страда от недостатъчност. Ненаситният заради нуждите си

Призив

е завистлив, защото непрекъснато вижда онова, което имат другите, а той няма. В потребителското общество ненаситността се разпалва от самия стил на живот, в който висшата ценност е да потребяваш. Рекламата разгорещява желанието, подобно на някои напитки, специално измислени за разпалване, а не за утоляване на жаждата. Ще рискувам да предположа, че идеалният член на обществото на потреблението е ненаситният и вечно неудовлетворен човек без метафизични въпроси, хвърлящ се на всяко ново нещо и на всяка дрънкулка, като разглезено дете, сочещо с пръстче „Искам!“.

Ако става въпрос само за стоки и услуги, то всичко опира до покупателната способност. Но ако ненаситността, заедно със завистта търси храна за недоволство в социалното разслоение, в неудовлетвореното тщеславие, в мнимото правдолюбие, в идеологическата ненавист, тук вече говорим за взривоопасност. Как ще успокоиш един човек, който е отегчен от всичко свое, като от родната си жена (пък била тя и изписана красавица), а мечтае за всичко чуждо? Кой от нас не е чувал, не е вземал участие в подобни диалози на най-различни теми:

- При тях (в страната на предполагаемото щастие) навсякъде е чисто, а у нас даже не метат едрите боклуци.

- Не е вярно. И при нас метат.

- Да, но при тях и метат, и мият, а тук само размахват метлите.

- Е, не е така! И тук мият.

- Но тук мият само с вода, а там – с пре-

парат.

- Почакай, скоро и у нас ще мият с препарат.

- Да, бе, да! У нас или ще откраднат, или ще разреждат препаратата...

И така нататък, и така нататък... Вечно недоволният човек е именно неблагоприятен. Той пренебрегва това, което има, и счита, че хората, с помощта на които използва онова, което има, не заслужават благодарност. Излизайки, да речем от мазето и преселвайки се в общежитие, той много скоро ще забрави за влагата в мазето и ще започне да се недоволява от новите усло-

вия на живот. И това е разбираемо - човек търси по-хубавото. Но и получавайки с времето самостоятелно жилище, той няма да успее да оцени позитивната динамика на преселванията. Мазата

съвсем ще изчезне от паметта му, за квартирата ще си спомня като синоним на неотдавнашен битов ужас, а самостоятелното жилище скоро ще помръкне от жаждата за придобиване на новичък хубав апартамент в елитен блок. И това също е нищо. В принудителната бедност няма красота. Но и в притъпяването на вкуса от сладостите също няма нищо хубаво.

После, когато по Божия милост се събдне поредната мечта, въображението ще нарисова къща извън града, вила за почивните дни, яхта, дворец в Маями (въображението може да нарисова всичко, което Сатаната е показвал на Христос на върха на изкушенията), а неблагоприятното сърце ще откаже да изгражда в съзнанието вери-

Призив

гата на неотклонния стремеж към върха. Скъпоценните думи „Слава Богу!“ той също няма да бърза да изрече. Отстрани динамиката на промените ще бъде забележима за всички. Хората ще възкликват: „Щастливец!“. А самият щастливец ще е свъсен, раздразителен, ненаситен, мърморещ и готов да пакости, защото основните доминанти на гнилото сърце са ненаситността и неблагодарността.

Много от нашите съграждани преминаха постепенно от автомобил марка

„Москвич“

на старичка западна кола, от старичката западна кола на нова западна кола, но градусът на благодарността не се е увеличил особено. За кратък период от време, далечната и недостъп-

на чужбина стана за нас близка и позната. Всички световни красоти, всички знакови архитектурни съоръжения от Айфеловата кула до невиджаните азиатски пагоди, са снимани лично от милиони наши съграждани. По време, когато бях дете, не можеше и да се мечтае за подобно нешо. Но особена благодарност за кардинално подобренения начин на живот не съм чувал. И вие едва ли сте чували. Ние не сме научени да благодарим. Научени сме да мърморим и да търсим нови удоволствия.

Лично на мен, всичко това ми напомня до болка известния сюжет на приказката „За рибаря и златната рибка“. Приказката е написана, учейки ни да не викаме бедата да ни споходи, не е ли така? Казано честно,

трудно е да не познаем себе си в Старицата от приказката. Реално – не, фактически никой от нас не е уловил Рибка и от схлупена къщурка не се е преселил стремглаво в царски покои. Но по сърце сме като Старицата. Сърцето открива ненаситността си, злата си бездънност и неблагодарност в момент, когато получава неочаквани милости. Представете си живо, че сте на мястото на Старицата и може би съвестта ви тихо и страшно казва: „Ти също би се държал така“.

Някои въпроси възникват и към Ста-

реца. Още на етапа на желанието на съпругата да се превърне в дворянка, Рибарят е можел да удари с юмрук по масата и да постави Бабата на място. И даже да е бил „мъж

под чехъл“, и тогава е можел, движен от неизменно нравствено чувство, да помоли Рибката: „Превърни я, Господарке Рибке, в жаба. Ненаситна ми е тя и това няма да свърши добре.“ Но Дядото не помолил за нищо подобно. Той продължавал опасното послушание към злата си жена.

Важно е да си направим някакъв извод. Не само безплодно да критикуваме. Същността на възможния извод е тази, че колкото и да богатееш, все ще ти е малко. За да се успокоиш, да благодариш за онова, което имаш, да се откажеш от онова, което е в повече, защото наличното ти стига и дори ти е предостатъчно, трябва да богатееш в дълбочина. Писанието говори за това да богатееш в Бога. Ако кесията дебелее, а ми-

слите по старому са ограничени, то това е екстензивно развитие на човека, на обществото. Това е изяждане на ресурса. Такава е цялата прехвалена съвременна цивилизация, вътре в която етиката безнадежно е изостанала от техниката, а метафизиката е в изгнание. И човекът, живеещ в тази цивилизация и по нейните закони е обречен на нещастие. Той е сит, облечен и почти цялата работа вместо него, се върши от механизми, но той е недоволен, защото не знае защо живее, в него няма вътрешен растеж. Остава му само да завижда на онези, които имат нещо недостъпно за него засега. И

дворянка, би била милосърдна към такива окаяни бедняци, каквато е била самата тя преди чудесния улов. Всичко би било различно, ако освен алчност, или вместо нея, имаше благодарност, молитва, съдържаност в желанията.

Нужно е и отвътре, по чеховски, човек да бъде красив. Да има дълбочина... Нужно е и обществото да се състои от хора, които работят над себе си, които богатеят в дълбочина. В крайна сметка трябва количеството на такива хора в обществото да не намалява повече от някакъв критичен предел. Иначе и отделният човек, и общество-

във всички случаи обществото на бедните отвътре и недоволни отвън хора е опасно общество.

Но да се върнем към Старицата. Ако ходеше на църква, би й стигнало и едно ново корито. А Рибката, според добротата си, би й подарила и „къщичка на село“. Ако Бабката четеше Псалтира, би й било достатъчно малко да се издигне над бедното си положение. Ако имаше внучета, а не само един дядо под чехъл, не би си помислила за нещо повече от дворянство, като още една стъпка към благополучие. А бидейки

то от подобни нему хора престъпно няма да забелязват изобилието от заобикалящи ги блага, ще продължават да водят начин на живот, присъщ на лош и алчен човек...

А кой човек тогава е мил? – Благодарният!

С какъв човек е приятно да живеем по съседство? – С онзи, който е благочестив и доволен от това, което има. Нему ще се даде още повече. И то няма да увеличи злото, а ще е за добро!

Превод от руски език: Йоанна Калешева

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРАЗНИЧНО СЛОВО.....	1
ПРЕДСМЪРТНИЯТ ВЪЗГЛАС НА ХРИСТОС	2
ЗА СВЕТИЯ ДУХ	4
КАКВО Е СВЕТОСТТА?.....	6
ДА ДАДЕШ ШАНС НА БОГА	8
НЕПУБЛИКУВАНИ ИСТОРИИ ОТ ЖИВОТА НА СТАРЕЦА ЙОСИФ ИСИХАСТ	11
КАК ДА СЕ ДЪРЖИМ С ДРУГИТЕ?	14
ЗА ВРЕДАТА ОТ ПСУВАНЕТО И СКВЕРНОСЛОВИЕТО.....	17
ЛЮБОВТА Е ИСТИНСКАТА „ЧАСТИЦА“ НА БОГА.....	21
НЕ МИ ВЪРВИ!	24
РОДИТЕЛИ И ДЕЦА - ПРАВОСЛАВЕН ОПИТ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ВЕЧНИЯ КОНФЛИКТ	27
КОМПЮТЪРЪТ, IQ И БЪДЕЩЕТО НА НАШИТЕ ДЕЦА	31
„АЗ НЕ ПОМИСЛИХ...“, „АЗ ПРОСТО МИСЛЕХ, ЧЕ...“ ЕДНО РЯДКО УМЕНИЕ	34
КАК ДА СЕ МОЛИМ ПО ВРЕМЕ НА ЛИТУРГИЯТА/	37
НЕЯ Я ПРИЧАСТИ САМИЯТ АНГЕЛ/	39
ПРАВОСЛАВИЕ В СТРАНАТА НА ИЗГРЯВАЩОТО СЛЪНЦЕ	42
КАПАНЪТ НА БОГ	46
КАК ВЪЗНИКВА ГРЕХЪТ В ЧОВЕКА?	50
ОПИТВАТ СЕ ДА ОТГЛЕДАТ В НАС СЪРЦЕ НА МЕНИДЖЪРИЛИ	53
СХИМОНАХИНИТЕ АЛЕКСИЯ И МАРИЯ.....	56
АКО ГОСПОД ИИСУС ХРИСТОС Е ДОШЪЛ НА ЗЕМЯТА И Е ОСНОВАЛ ЦЪРКВА	58
НЕНАСИТНОСТ	64

Енорийски живот

Православни беседи - петък от 18:15 ч
 Неделно училище за деца - неделя от 10:30 ч
 Библиотека - петък от 18:00 - 19:00 ч и неделя от 10:30 - 11:00 ч
 Поклоннически пътувания по манастирите

Богослужение

Акатист към Света Богородица Всецарица пред чудотворната ѝ икона - сряда от 17:00 ч
 Акатист към Свети Георги пред чудотворната му икона - вторник от 17:00 ч
 Молебен канон към Света Богородица - петък от 18:00 ч
 Вечерня - събота от 17:00 ч
 Утрения - от 8:00 ч
 Св. Литургия - неделя от 9:00 ч
 Св. Литургия се отслужва на всички по-големи църковни празници

Редакционен екип

Ставрофорен иконом
Дончо Александров

Свещеноиконом
Теодор Стойчев

Протоиерей
Ясен Шинев

Йоанна Калешева

Весела Митева - Костова

Крикор Андреасян

Диана Янчева

Валя Марчелова

Вести от православния свят

На 9 февруари – Неделята на митаря и фарисея Българската православна църковна община в Хамбург се сдоба с нов свещенослужител. В

българския храм „Св. Кирил и Методий“ в унгарската столица Будапеща беше ръкоположен за дякон Явор Щурм, дългогодишен ревностен член на хамбургската община. Двойният празник – св. Трифон (съпокровител на будапещенската община) и ръкоположението за дякон на Явор Щурм – беше събрал както българи, живеещи в Унгария, така и гости от църковните ни общности в германските градове Хамбург и Бремен. Богослужението се водеше от Неврокопски митрополит Серафим, който вечерта оглави и бдението в храма. Заедно с него служиха Западно- и Средноевропейски митр. Антоний, който извърши и ръкоположението.

На 22 февруари 2020 г управляващият Филипинско-Виетнамската епархия митрополит Манилски и Ханойски Павел е извършил чин на освещаване на храм „Свети Серафим Саровски“ в г. Макалангот - о-в. Минданао (Филипинската република) и отслужил Божествена литургия. В състава на епархията има 33 енории, в шест от които се служи всяка неделя и 11 молитвени домове. През изминалата година са извършени 125 кръщения. Разработен е и официален сайт на епархията, в който публикациите са на английски и руски език.

На 6 март на 89-годишна възраст почина архим. Гервасий (Раптопулос), наричан „свещецът на затворите“. Духовникът посвещава целия си живот в служение на лишените от свобода, помнейки думите на Христос в притчата за Страшния съд: „в затвора

бях и Ме навестихте...“ (Мат. 25:36). Архим. Гервасий е роден през 1931 г. в с. Емилиано или Гридадес, южно от гр. Гревена. През 1966 г. основава братството „Преп. Ксения“, а през 1978 г. към него се открива като отделно мисионерско направление „Дякония за освобождаване на безимотни затворници и бегълци“. Идеята за тази организация се ражда, когато о. Гервасий служи в митрополията в гр. Серес (Сяр), където той започва да провежда неофициално „Ден на затворника“, отбелязван в Неделята на Сирни заглезни, когато на св. Литургия се чете евангелският текст за Страшния съд (Мат. 25:31-46).

Хонгконгското издателство

«The China Orthodox Press» публикува китайския превод на богослужебните текстове за Рождество Христово. Изданието съдържа текстовете на Царските часове, Великата вечерня, Велико повечерие и Утреня. Текстовете са съпроводени с богослужебни коментари на английски език. Те съпровождат богослужебните коментари на английски език.

В Грузинската патриаршия се

провела втора по ред кръгла маса на духовници и експерти, посветена на

социалните опасности от набиращите популярност лотарийни игри. Цел на срещата била разработването на стратегия за намаляване на вредните последици от пристрастяването към „игрите на късмета“, което се отразява разрушително на семействата и на отделната личност. Обсъдени били мерки за предпазване от хазартна зависимост при юноши. Според организацията „Майки срещу хазарта“ всеки пети грузински юноша е пристрастен към хазартните игри, а 90% от юношите на 17 години играят хазарт. Печалбите от хазарт в страната надвишават тези на банковия сектор.

Епархийски новини

Във връзка с навършване 180 години от рождението на блаженопочиналия Варненския и Преславски митрополит Симеон, **на 9 февруари**

Негово Високопреосвещенство митрополит Йоан отслужи Заупокойна света Литургия. Митрополит Симеон е бележит български архиерей, живял в периода на XIX и началото на XX век, съчетал в личността си висока монашеска

духовност с изключителна образованост, култура и любов към Бога и Църквата. Той започва изграждането на величествената Варненска катедрала, посветена на Успението на Божията Майка. Инициатор е на първия съвременен български библиейски превод. Добре известна е преводаческата му и литературна дейност, както и основаването през 1900 г. на официоза на Българската православна църква – Църковен вестник

На 17 февруари 2020 г. в заседателната зала на Средно училище „Св. Климент Охридски“ град Добрич се проведе първият етап от националната конференция „Хуманизъм и вяра“, която цели да се

Разпространява се безплатно